

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА
ДИЗАЙНУ

Факультет мистецтв і моди

Кафедра професійної освіти в сфері технологій та дизайну

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему

Формування фахових компетентностей майбутніх закрійників під час професійно-теоретичної підготовки

Спеціальність

015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)

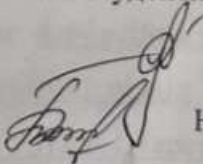
Спеціалізація

015.36 Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості)

Освітня програма

Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості)

Виконала: студентка групи МгЗПТ-22

 Олефіренко Л.С.

Науковий керівник

д.пед.наук, доц. Білянська М.М.

Рецензент

 д.філософії, доц. Григор'єва В.А.

Київ 2023

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА
ДИЗАЙНУ

Факультет/Інститут _____ Мистецтв і моди _____

Кафедра _____ Професійної освіти в сфері технологій та дизайну _____

Спеціальність _____ 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) _____

Спеціалізація 015.36 Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості)

Освітня програма Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Людмила Сергіївна Білянська

« 10 » 03 2023р.

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТА

Олефіренко Людмили Сергіївни

1. Тема кваліфікаційної роботи Формування фахових компетентностей майбутніх закрійників під час професійно-теоретичної підготовки

Науковий керівник роботи Білянська Марія Михайлівна, доктор пед.наук, доцент

затверджені наказом КНУТД від 12 вересня 2023 року №210-уч

2. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи: професійна підготовка майбутніх закрійників; фахові компетентності; компетентнісний підхід

3. Зміст кваліфікаційної роботи Вступ, Розділ 1. Теретичні засади процесу формування фахової компетентності майбутніх закрійників, Висновки до розділу 1, Розділ 2. Експериментальна перевірка рівня сформованості фахових компетентностей майбутніх закрійників під час професійно-теоретичної підготовки, Висновки до розділу 2, Висновки, Списки використаних джерел, Додатки

4. Дата видачі завдання 06.02.23р.

№ з/п	Назва етапу Кваліфікаційної роботи(проєкту)	Орієнтовний термін виконання	Примітка про виконання
1	Вступ	15.02.2023р	
2	Розділ 1. Теоретичні засади процесу формування фахової компетентності майбутніх закрійників	26.05.2023р	
3	Розділ 2. Експериментальна перевірка рівня сформованості фахових компетентностей майбутніх закрійників під час професійно-теоретичної підготовки	25.09.2023р	
4	Висновки	02.10.2023р	
5	Оформлення (чистовий варіант)	27.10.2023р	
6	Подача кваліфікаційної роботи (проєкту) науковому керівнику для відгуку	08.11.2023р	
7	Подача кваліфікаційної роботи (проєкту) для рецензування (за 14 днів до захисту)	08.11.2023р	
8	Перевірка кваліфікаційної роботи (проєкту) на наявність ознак плагіату та текстових співпадінь (за 10 днів до захисту)	13.11.2023р	
9	Подання кваліфікаційної роботи (проєкту) на затвердження завідувачу кафедри (за 7 днів до захисту)	15.11.2023р	

З завданням ознайомлений:

Студент

Людмила Олефіренко

Науковий керівник

Марія Білянська

АНОТАЦІЯ

Олефіренко Л.С. Формування фахових компетентностей майбутніх закрійників під час професійно-теоретичної підготовки

Кваліфікаційна робота за спеціальністю 015.Професійна освіта (за спеціалізаціями). Київський національний університет технологій та дизайну, Київ, 2023 рік.

Кваліфікаційну роботу присвячено дослідженню процесу формування фахових компетентностей майбутніх закрійників під час професійно-теоретичної підготовки. Робота полягає в аналізі різних підходів до формування фахових компетентностей, розкриття основних характеристик компетентнісного підходу, визначення етапів, критеріїв, методів до формування фахових компетентностей майбутніх закрійників, створено модель формування фахових компетентностей майбутніх закрійників.

Робота спрямована на вивчення процесу формування фахових компетентностей майбутніх закрійників під час професійно-теоретичної підготовки. На основі зібраних даних було сформовано гіпотезу, яку за допомогою педагогічного експерименту було доведено. Завдяки результату педагогічного експерименту розроблено приклади завдань та прийомів для покращення рівня сформованості фахових компетентностей під час проведення теоретичних уроків.

Ключові слова: компетентність; фахові компетентності; закрійник; компетентнісний підхід.

ABSTRACT

Olefirenko L.S. Formation of professional competences of future clothes cutters during professional and theoretical training

Qualification work in specialty 015. Professional education (by specialization). Kyiv National University of Technology and Design, Kyiv, 2023.

The qualification work is dedicated to the study of the process of formation of professional competences of future clothes cutters during professional and theoretical training. The work consists in the analysis of different approaches to the formation of professional competences, the disclosure of the main characteristics of the competence approach, the definition of stages, criteria, methods for the formation of professional competences of future clothes cutters, a model of formation of professional competences of future cutters has been created.

The work is aimed at studying the process of formation of professional competences of future clothes cutters during professional and theoretical training. On the basis of the collected data, a hypothesis was formed, which was proved with the help of a pedagogical experiment. Thanks to the result of the pedagogical experiment, examples of tasks and techniques were developed to improve the level of formation of professional competences during theoretical lessons.

Keywords: competence; professional competences; clothes cutter; competence approach.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЗАКРІЙНИКІВ.....	11
1.1. Поняття компетентності та підходи до її формування.....	11
1.2. Професійна підготовка майбутнього закрійника шляхом формування фахової компетентності.....	21
1.3. Методи та прийоми професійно-теоретичної підготовки майбутніх закрійників.....	30
1.4. Модель формування фахової компетентності майбутніх закрійників у процесі професійно-теоретичного навчання.....	41
Висновки до розділу 1.....	44
РОЗДІЛ 2. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА РІВНЯ СФОРМОВАНOSTІ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ЗАКРІЙНИКІВ ПІД ЧАС ПРОФЕСІЙНО-ТЕОРЕТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	45
2.1. Організація константувального етапу експерименту.....	45
2.2. Приклади завдань та прийомів навчання для формування компетентностей у процесі вивчення теоретичних дисциплін.....	59
2.3. Формувальний етап експерименту.....	70
Висновки до розділу 2.....	76
ВИСНОВКИ.....	77
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	81
ДОДАТКИ.....	87

ВСТУП

Одним з важливих етапів в підготовці майбутнього кваліфікованого закрійника є правильна організація освітнього процесу. Це завдання належить до компетенції закладу освіти, який має спрямовувати свою увагу на формування фахових компетентностей учнів для їх подальшої успішної професійної діяльності. Якість робочої навчальної програми закладу виявляється у «створення передумов для досягнення запланованого результату в опануванні практичними вміннями та навичками»[32].

Однак, проблеми професійної підготовки майбутніх закрійників стають актуальними через технічний прогрес та високий попит на ринку праці. Кожен роботодавець шукає спеціаліста високої кваліфікації, але підготовка випускників закладів професійної освіти не завжди відповідає цим вимогам. Сучасний ринок праці висуває нові вимоги до фахівців, орієнтованих на модернізовану систему технологій.

Зараз процес розвитку змісту освіти в закладах професійної освіти вже зазнав запуску. Були розроблені нові стандарти та методичні рекомендації щодо їх впровадження. Однак, реалізація цих змін ще досі стоїть на місці, і потребує подальшого вдосконалення.

Дослідженням проблематики формування фахових компетентностей у майбутніх робітників займалися сучасні вітчизняні науковці, серед них є: Т.Герлянд, О.Кучинська, С. Шевчук та інші; конкретного швейного профілю: О.Дубницька, С. Нечіпор, Г. Однорог; впровадження компетентнісного підходу у навчання відображали у своїх працях Л. Антошкіна, І. Бех, С. Бондар, С. Лаун, А.Литвин, Л. Мельник, О. Тупало, Л. Хоружа, С. Шевчук та інші.

Фахові компетентності є ключовими для успішної професійної діяльності майбутніх закрійників. Вони включають знання, вміння та навички, необхідні для виконання професійних обов'язків і досягнення професійних цілей. Їх формування здійснюється за допомогою професійно-практичної та теоретичної підготовки. Але практика неможлива без теоретичної основи, тому кваліфікаційна робота спрямована на дослідження процесу формування

фахових компетентностей майбутніх закрійників під час професійно-теоретичної підготовки.

Метою дослідження є: визначити рівень сформованості фахових компетентностей закрійників під час професійно-теоретичної підготовки.

Відповідно до поставленої мети дослідження було сформовано **завдання**:

1. Розкрити сутність поняття «компетентності» та окреслити основні підходи до її формування.
2. Здійснити аналіз теоретичних засад професійної підготовки майбутнього закрійника для формування фахових компетентностей.
3. Виділити основні методи та прийоми професійно-теоретичної підготовки закрійників.
4. Розробити модель формування фахових компетентностей майбутніх закрійників у процесі професійно-теоретичного навчання.
5. Провести педагогічний експеримент для перевірки рівня сформованості фахових компетентностей майбутніх закрійників під час професійно-теоретичної підготовки.
6. Розробити приклади завдань для формування компетентностей у процесі вивчення теоретичних дисциплін

Об'єктом дослідження є процес підготовки закрійників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти.

Предметом дослідження є зміст, засоби та методи формування фахових компетентностей під час професійно-теоретичної підготовки майбутніх закрійників.

Гіпотеза дослідження: традиційна професійно-теоретична підготовка є мало ефективною для формування фахових компетентностей під час навчання майбутніх закрійників, тому припускаємо, що рівень сформованості фахових компетентностей залежить від обраних методів і якщо застосувати інноваційні методи, то він зросте.

Для вирішення поставлених завдань та перевірки гіпотези було використано такі **методи**:

- теоретичні – аналіз наукової літератури для вивчення теоретичних засад процесу формування фахових компетентностей; синтез, узагальнення та систематизація – для виявлення методів теоретичної підготовки для формування фахових компетентностей майбутніх закрійників.
- емпіричні: спостереження, бесіди, анкетування – для визначення стану рівня сформованості фахових компетентностей в учнів; педагогічний експеримент (констатувальний та формувальний етапи) – для перевірки рівня сформованості фахових компетентностей;
- методи кількісного та якісного аналізу результатів і математичної статистики: метод ранжування, оцінювання результативності учнів на уроці; статистичне обчислення: застосування t-критерію Ст'юдента.

Наукова новизна одержаних результатів. У роботі дістали подальшого розвитку положення компетентнісного підходу та ідеї застосування інтерактивних методів навчання в процесі професійно-теоретичної підготовки майбутніх закрійників; запропоновано модель формування фахових компетентностей закрійників; розроблено дидактичний матеріал з теми «Ознайомлення з технічними вимогами до розкрою корсетних виробів. Розкладка деталей корсетного виробу».

Практичне значення дослідження. Розроблені дидактичні матеріали (плани уроків, приклади завдань та прийомів навчання закрійників) та реалізовані у Львівському вищому професійному училищі технологій та сервісу.

Апробація результатів дослідження. Основні положення дослідження висвітлено у VII Міжнародній конференції текстильних та фешн технологій «KyivTex&Fashion». Конференція відбулась у місті Києві, 19 жовтня 2023 року.

Публікації. До конференції підготовлено тези на тему «Застосування компетентнісного підходу у процесі підготовки майбутніх робітників швейного профілю».

Структура і обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, 2 розділів, висновків, списку використаних джерел (53 найменувань) та

додатків. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи 118 сторінок, обсяг основного тексту – 73 с.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЗАКРІЙНИКІВ

1.1. Поняття компетентності та підходи до її формування

Поняття «компетентність» розпочинається з традиційної тріади педагогіки: знання, вміння та навички. Адже основа компетентності виступають знання системи, вміння нею володіти та навички застосовувати. В науковому просторі компетентність висвітлюється більш глибоко та досліджується вже багато десятиліть.

Дефініція «компетентний» є підґрунтям терміну «компетентність». Походження терміну латинське і дослівно перекладається як «здібний, відповідний». У великому тлумачному словнику зазначено, що компетентний це «освічений у визначеній галузі»[7].

В Законі України «Про освіту» зазначено, що «компетентність – динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність»[44].

За словами С. Нечіпор, «компетентність – це здатність особистості до виконання професійних обов'язків через сформовані знання, вміння, навички, досвід діяльності» [35, с.27].

І. Бех вважає, що до компетентності відносять: «...навчальні здібності, знання та вміння і навички, і моральні цінності, і ставлення»[4, с.22].

Л. Хоружа вказує, що «компетентність - оцінна динамічна категорія, характеризує людину як суб'єкта діяльності, її здатність успішно виконувати свої повноваження у тій чи іншій професійній сфері; виражається через знання, розуміння, вміння, цінності, інші особисті якості»[48, с.11]

О. Марущак, трактує поняття як «компетентність – це інтегрована якість особистості, здатність продуктивно виконувати діяльність у певних соціально-

значущих сферах, на основі здобутих знань, умінь, навичок, досвіду, ставлень та цінностей»[27, с.11].

Один із документів дослідження якості освіти PISA-2018, який проводиться міжнародною Організацією економічного співробітництва та розвитку(ОЕСР) трактує, що компетентність це «комплексне поєднання знань, умінь, установок і цінностей, які слугують вирішенням у життєвих та професійних ситуаціях» [53]. Науковці зображують важливість не тільки їх здобуття, а й користування ними.

У Національному освітньому глосарії, зазначено, що, компетентність це «динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти»[33, с.28-29].

Підсумуємо розглянуті трактування поняття за допомогою узагальнення. Компетентність – це комплекс знань, вмінь, навичок, важливих особистих цінностей та досвід особи, що дозволяє їй ефективно виконувати певні завдання покладаючись на моральні-етичні цінності та отриманого досвіду, досягати поставлених цілей та розвиватися в даній сфері.

За ідеями дослідників варто розділити компетентності на загальні та спеціальні. Загальні компетентності включають базові навички та вміння, необхідні для успішної роботи в усіх сферах діяльності, наприклад, навичка спілкування; вміння працювати з групою і т.д. Професійні компетентності визначаються сферою діяльності і включають знання, навички та вміння, характерні для певної професії або галузі.

У педагогічно-психологічній літературі з питання компетентності часто зустрічається інше поняття «компетенція». Одні дослідники розмежовують ці поняття, інші ж їх ототожнюють.

В Національному освітньому глосарії відокремлюють ці поняття, вказуючи, що компетенція це «повноваження, коло її (його) службових й інших

прав і обов'язків» [34, с.43]. Натомість компетентність це комплекс елементів, якими особа має володіти при тій чи іншій діяльності.

У Державному стандарті «компетентність» трактують як «набута у процесі навчання інтегрована здатність особистості, яка складається із знань, досвіду, цінностей і ставлення, що можуть цілісно реалізовуватися на практиці», а «компетенція» в свою чергу – «суспільно визнаний рівень знань, умінь»[13].

На думку П. Яловського та О. Безносок, компетенція є основою компетентності. Вони стверджують, що компетенція є результатом освітньої підготовки, в яку входить процес здобуття умінь, навичок, цінностей та досвіду, а компетентність в свою чергу, є характеристикою особистості, яка передбачає використання сформованих компетенцій у будь-якій діяльності [52, с.173].

Н. Бібік притримується такої ж думки, вказуючи, що «...результатом набуття компетенцій є компетентність, що передбачає особистісну характеристику, ставлення до предмета діяльності» [5, с.52]. Згідно її ідеології, спочатку людина набуває набір компетенцій, виступаючи переліком знань, вмінь, навичок, а результатом засвоєння є компетентність.

А.Богуш поняття «компетенція» розуміє як навчання і виховання, а «компетентність» визначає характеристикою особистості, яка поглинає результати попереднього розвитку [47].

Л. Хоружа називає компетенцію переліком вимог до фахівця, які є орієнтиром для формування змісту освіти [48].

М. Головань [11], стверджує, що поняття «компетенція» відноситься до сфери діяльності і означає зміст, обсяг знань, умінь і навичок, які необхідні для виконання певної роботи. Компетенція визначає, що людина вміє і знає. А «компетентність» більше стосується особи, яка здатна якісно виконувати конкретну роботу.

Узагальнивши інформацію різних джерел, можна сказати, що терміни «компетенція» та «компетентність» різні за значенням поняття, але водночас вони взаємодоповнюють один одного. Компетентність вважається більш

широким поняттям, що охоплює не тільки засвоєння знань, вмінь та навичок, а ще й здатність їх ефективно застосовувати та адаптуватись до змінного середовища. Вона вважається важливою як для особистісного, так і для професійного розвитку. А компетенція відноситься до освоєння знань, вмінь і навичок необхідних для виконання конкретної роботи або завдання. Але вони взаємопов'язані між собою та є в одному ланцюгу під назвою підготовка кваліфікованого фахівця.

Підготовка кваліфікованого робітника несе за собою багатогалузевий освітній процес, який складається із певного переліку компетентностей, які в свою чергу надають необхідний фахівцю комплекс знань, вмінь та навичок.

Як відомо, процес навчання базується на державних стандартах, які розробляє Міністерство освіти і науки України. Державний стандарт має свою структуру: освітньо-кваліфікаційна характеристика випускника закладу професійного (професійно-технічного) освіти; зведений типовий навчальний план; базовий навчальний блок та зміст професійних базових компетентностей; перелік навчальних модулів та професійних профільних компетентностей; перелік загальних компетентностей [14]. Стандарт демонструє наявність різних видів компетентностей, якими повинен володіти здобувач професії. Види компетентностей описано у методичних рекомендаціях щодо розроблення державних стандартів, а саме [29, с.4]:

- Інтегральна компетентність – включає основні компетентнісні характеристики рівня навчання чи професійної діяльності. В.Луговий називає інтегральну компетентність як опис кваліфікаційного рівня, котрий демонструє основні компетентнісні характеристики тієї чи іншої спеціальності [23]. Іншими словами, такий вид компетентності полягає в здатності розв'язувати типові задачі та в готовності до засвоєння навчального матеріалу.

- Загальні компетентності – це універсальні особистісні якості для існування у соціальному та професійному середовищі. Сюди відносять: знання про професію; знання правил охорони праці, техніки безпеки, етичних норм та

цінностей; уміння комунікувати з людьми та працювати в команді; приймати рішення та нести відповідальність за власні дії.

- Спеціальні (фахові, предметні) компетентності – це компетентності, що на пряму пов'язані із професійною діяльністю та має орієнтацію на фахові предмети. Вони виступають основою для здобуття професії [30].

У процесі аналізу державного стандарту [14], було зауважено залежність одного виду компетентностей від іншого. Припускаємо, що формування одного виду компетентностей неможлива без засвоєного іншого виду компетентностей. До прикладу, якщо у абітурієнта не були закладені у попередньому закладі освіти загальні (правила та норми поведінки, вміння спілкуватись, працювати в команді і т.д.) чи інтегральні компетентності (вміння опрацьовувати, аналізувати, запам'ятовувати та відтворювати матеріал), то процес формування спеціальних (фахових) компетентностей буде ускладнений. Залежність стосується і в зворотньому порядку. Така залежність відображено на Рис.1.1. Припущення доводить важливість кожного виду компетентності при процесі формування кваліфікованого робітника.

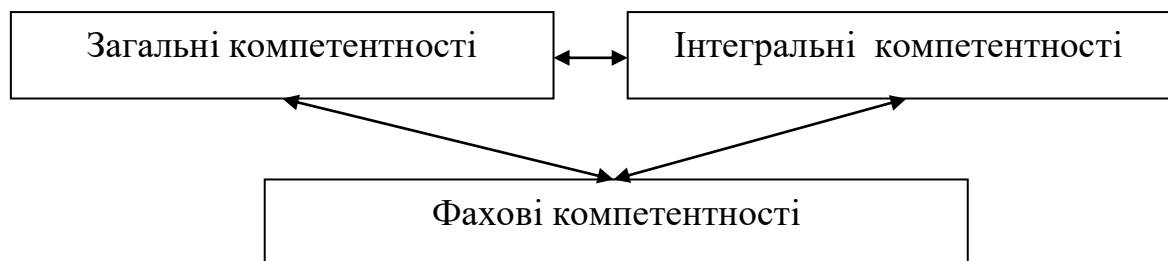

Рис.1.1. Залежність видів компетентності у процесі формування кваліфікованого робітника

Рівень сформованих фахових компетентностей є важливим індикатором оцінки ефективності процесу навчання з підготовки кваліфікованого робітника.

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України виданий 17 лютого 2021 року «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів професійної (професійно-технічної) освіти за компетентнісним підходом» [31], освітній процес у професійних (професійно-технічних) закладах освіти має здійснюватись згідно компетентнісного підходу, адже під

час підготовки рекомендується використовувати підходи, спрямовані на розвиток компетентностей. Наказ затвердив створення нових державних стандартів професійної освіти ґрунтуючись на компетентнісному підході.

Основою для змін став проєкт програми ЄС «EU4Skills: кращі навички для сучасної України»[29]. Суть цього проєкту допомогти удосконалити освітній процес у ЗПО аби забезпечити у майбутньому державу молодими та кваліфікованими робітниками.

Розробники цієї програми трактують компетентнісний підхід як «спрямованість освітнього процесу на досягнення інтегральних результатів у навчанні, якими є ключові (загальні для всіх) і спеціальні (професійні, предметні) компетентності тих, хто навчається»[29,с.5].

О. Дубасенюк в своїй праці описує компетентнісний підхід «інтегральним проявом професіоналізму» [15, с.11]. Дослідниця указує на розвиток синергії в учнів (розвиток самостійності, самоосвіти, самоконтролю), розвиток творчого прояву та забезпечення здобувача освіти реальним професійним досвідом.

Компетентнісний підхід, за напрацюваннями О. Заблоцької, – це здійснення освітнього процесу шляхом розвитку компетентностей (ключових та фахових) для розвитку майбутнього професіонала [18, с.67].

Для вченої Т. Герлянд [8] компетентнісний підхід поєднується із традиційним підходом, ширше заглиблюється в процес підготовки та додає нові компоненти в процес. Тому підхід покладає акцент не тільки на здобуття професійних знань і вмінь, як це робиться в традиційному підході, а й на розвиток ключових здібностей та компетентностей.

Крім того, компетентнісний підхід дозволяє поєднувати різні області знань з моделюванням професійної діяльності. Учні отримують більш широкий погляд на свою професію та розвивають комплексне розуміння свого предметного поля вивчення. Зокрема, підхід відійшов від традиційного дослідницького методу вивчення, замінивши його на діяльнісний. Це означає, що учні навчаються не тільки теоретичним знанням, але й отримують практичні

навички шляхом практичних вправ, проектів та реальних ситуацій, що моделюють професійну діяльність.

Л. Хоружа [48] вивчаючи реалізацію компетентнісного підходу, описала функції компетентнісного підходу. Отже, виділено такі функції:

- операційна

Визначає систему дій та процесів необхідних для розвитку компетентностей учнів.

- діяльнісно-технологічна;

Функція передбачає визначення конкретних завдань та цілей, розробку методів та засобів навчання для підготовки кваліфікованого робітника залежно від специфіки напрямку професії.

- організаційна;

Полягає в застосуванні різних методів, прийомів і засобів навчання, які сприяють формуванню і розвитку компетентностей учнів. Функція використовується в організації навчальної діяльності в процесі, якої учні активно взаємодіють з навчальним матеріалом, виконують різні завдання, розв'язують проблемні ситуації, співпрацюють між собою та з вчителем. Таким чином формується професійні якості та досвід.

- діагностична;

Здійснюється для оцінки та визначення рівня компетентностей учнів. Для встановлення рівня сформованості знань можуть використовуватись різні методи та засоби перевірки, наприклад, тестові завдання, індивідуальне завдання, спостереження, опитування тощо. Отримані результати діагностики допомагають вчителям та закладам освіти визначити поточні сильні та слабкі сторони учнів та виявити напрями роботи для подальшого розвитку компетентностей і забезпечити індивідуальну підтримку та навчання учнів.

Л. Антошкіна досліджувала реалізацію компетентнісного підходу у сучасній освіті і виділила завдання цього підходу. Отже, завданнями компетентнісного підходу в сучасній освіті є:

— формування у майбутніх кваліфікованих фахівців професійних навичок та якостей, що необхідні для успіху в сучасному професійному світі;

— зорієнтованість на міжнародний стандарт освіти. Результати освіти мають бути сформовані згідно стандартизації та термінології зарубіжних країн, задля врахування диплому в будь-якому світовому освітньому закладі [2,с.15].

С. Шевчук відокремив концептуальні положення підготовки майбутніх фахівців на засадах компетентнісного підходу. Основні з них це:

1) критерієм оцінювання готовності до професійної діяльності є рівень сформованої професійної компетентності;

2) професійна компетентність це не лише загальновідома педагогічна тріада (знання, вміння, навички), а ще й творчість, оригінальність дій, розвиток особистісних якостей;

3) мобілізація засвоєних знань та навичок в реальній професійній сфері адаптуючись до особливостей кожного із закладу/установ/підприємств[51, с.12-13].

Попередньо було проведене дослідження «Застосування компетентнісного підходу у процесі підготовки майбутніх робітників швейного профілю», де було виділено особливості компетентнісного підходу: орієнтація на практичні здібності; розвиток особистісних та професійних якостей; підвищення самоорганізованості та самостійності; пріоритетність дії [37].

Узагальнюючи вище описане, компетентнісний підхід – це структуризований процес засвоєння суб'єктом освітнього процесу знань, вмінь, навичок та модифікація їх у практичні здібності. Згідно аналізу теоретичних засад підходу, можна сформуванати головні принципи формування фахових компетентностей у майбутніх робітників ґрунтуючись на компетентнісному підході:

1. Орієнтація на розвиток компетентностей: основною метою компетентнісного підходу є розвиток учнівських компетентностей, що передбачає формування знань, умінь, навичок, цінностей та ставлень необхідних для успішного функціонування в різних сферах життя.

2. Навчання на основі ситуативних утворень: передбачає активне залучення учнів до розуміння та вирішення реальних проблем, завдань із використанням професійних інструментів та програмних забезпечень, що є характерними для їх соціального та культурного середовища.

3. Активна та самостійна позиція учня: виявлення поваги до суб'єкта навчання та його активної участі у процесі, надання можливості самостійно приймати рішення, діяти та нести відповідальність.

4. Інтеграція знань та вмінь: розвиток учнівських здібностей та їх інтеграція, тобто уміння використовувати знання і навички з різних предметів в реальних ситуаціях.

5. Орієнтація на самоосвіту й навчання протягом життя: стимулює розвиток ціннісно-мотиваційної сфери учнів, зокрема цінність освіти як основи постійного самонавчання й саморозвитку на протязі всього життя.

6. Здійснення оцінювання. Перевірка знань, залучаючи, різні методи оцінювання: спостереження, тестові завдання, опитування, інтерактивні, імітаційні та ділові ігри, метод проєктів тощо.

Формування компетентностей здійснюється за допомогою підходів. Основні з них: діяльнісний, системний, особистісно-орієнтований та компетентнісний.

Діяльнісний підхід зорієнтований на освоєння діяльності шляхом високого рівня самостійності. Одним із дослідників діяльнісного підходу є О. Євдоченко [17], у своїй праці вона описує, що організація діяльнісного підходу передбачає систематичну підготовку робітників до майбутньої професійної діяльності, яка заснована на усвідомленому набутті знань, вмінь і навичок. Головна мета діяльнісного підходу полягає в тому, щоб учні оволоділи певними способами реалізації необхідних дій у практичній сфері своєї професії. При використанні діяльнісного підходу учні отримують можливість застосовувати свої знання на практиці, розвивати свої професійні навички і здібності, а також отримувати повноцінний досвід в реальних умовах своєї майбутньої професії.

Цей підхід передбачає використання у процесі навчання майбутніх робітників практичних завдань на основі методу ділових ігор, ситуативних задач, та інших педагогічних ситуацій, що симулюють реальні проблеми та ситуації. Тобто вони вчать не тільки засвоювати теоретичні знання, а й застосовувати їх на практиці. Також у процесі виконання цих завдань учні мають змогу розвивати необхідні навички такі як: комунікація, проблемне мислення, критичне мислення, колективна робота, самоорганізація та інші.

Системний підхід, за С. Гончаренком, «...виходить з того положення, що специфіка складного об'єкту (системи) не вичерпується особливостями елементів, які її складають, а пов'язана передусім з характером взаємодії між елементами» [12, с. 76].

Згідно з цим підходом система розглядається як єдина цілісна структура, що складається з взаємопов'язаних елементів. С. Гончаренко вважає, що вивчення системи повинно включати аналіз її структури, взаємодії між елементами, а також зміни, що відбуваються в системі.

Процес набуття компетентностей повинен бути ретельно організованим і структурованим. Системний підхід передбачає розгляд формування компетентностей як комплексної системи, в якій кожен компонент взаємодіє і впливає на інші. Це означає, що учні повинні мати можливість засвоїти не лише окремі знання і навички, але і розуміти, як вони пов'язані між собою і застосовувати їх у ситуаціях. Системний підхід також передбачає послідовність і консистентність у навчанні, де кожний наступний етап формування компетентностей побудований на попередніх.

Системний підхід також передбачає використання різноманітних методів і прийомів, щоб забезпечити максимальну ефективність формування компетентностей.

Системне мислення допомагає вчителям та учням розуміти взаємозв'язок між різними елементами освітнього процесу, розкривати глибинні зв'язки та виявляти причинно-наслідкові зв'язки. Це усуває фрагментацію та складність у

навчанні, забезпечує ефективне використання ресурсів та сприяє розвитку творчого мислення.

Дослідженням особистісно-орієнтованого підходу у формуванні компетентностей займались О. Кучинська та М. Прис [21]. Особистісно-орієнтований підхід до формування компетентностей базується на орієнтації особистості учня. Тобто, процес навчання здійснюється через призму індивідуальних особливостей кожного учня та видозмінюється згідно його потреб. Підхід враховує характер, темперамент та вікові особливості учнів. Отже, особистісно-діяльнісний підхід це процес розвитку професійних вмінь та навичок учнів з врахуванням їх особистісних якостей.

Детальніше розглянувши специфіку підходів, зроблено висновок: компетентнісний підхід використовує особливості кожного із описаних підходів. Головна мета підготовки фахівця у закладах освіти полягає у реалізації процесу навчання з врахуванням загальних, професійних, особистісних потенціалів (застосовується особистісно-орієнтований підхід). Досягнення мети професійної підготовки здійснюється з використанням методів та засобів для організації діяльності (діяльнісний підхід). Процес набуття компетентностей вимагає структурованої системи дій та прийомів (системний підхід). А результат професійності підготовки є кваліфікований робітник з сформованими компетентностями (компетентнісний підхід).

1.2. Професійна підготовка майбутнього закрійника шляхом формування фахових компетентностей

Поняття «підготовка» трактується запасом знань, навичок, досвід, набутих у процесі навчання, практичної діяльності [1]. Професійна ж підготовка майбутнього робітника – це структурований процес, який складається із ряду компетентностей, які включають рівень знань, навичок та вмінь. Професійна підготовка фахівця конкретної професії вимагає розвинути та сформувати необхідні навички, знання і компетенції для їхньої професійної діяльності.

Професія закрійника відноситься до швейної галузі та полягає в підготовці та розкрої різноманітних матеріалів у відповідності до заданих конструкційних та дизайнерських шаблонів. Основні вимоги для цієї професії визначені в Державному стандарті професійної (професійно-технічної) освіти. Фахівець повинен відповідати певним кваліфікаційним вимогам, зокрема мати розряд у спорідненої професії, такі як "кравець" або "швея" не нижче 3-го розряду [14]. Це гарантує, що у фахівця є необхідні навички та досвід у швейній галузі, які він може успішно застосувати в роботі закрійника.

Професія закрійника має чотири рівні кваліфікації, кожен з яких вимагає певного набору знань та обов'язків. У 4-му розряді закрійника необхідно мати знання основ конструювання та розкрою, вміти виконувати пошиття та ремонт одягу різних типів, а також розуміти властивості тканин та пов'язані з ними особливості роботи. Для отримання 5-го розряду необхідно володіти знаннями та вміннями, які притаманні 4-му розряду, і це простежується до 7-го розряду.

Професійна підготовка майбутнього закрійника передбачає вдосконалення наявних загальних та фахових компетентностей. Дослідженням питання формування фахових компетентностей цього напрямку займалися О.Дубницька, Л. Короткова, С. Нечіпор, Г. Однорог, Т. Попова, В. Столярова.

Згідно з Т. Головановою [10], фахівець або професіонал - це не лише людина, яка володіє знаннями, але й особа, яка вміє застосовувати ці знання у практичній діяльності та досягати бажаного результату. Фахівець може адаптувати свої знання до конкретного контексту та здатен вирішувати проблеми та завдання, які виникають у процесі роботи.

І. Кубенко бачить фахову компетентність підструктурою суб'єкта діяльності [20].

С. Глікман та Н. Сосницька стверджують, що фахова компетентність - це інтегральна характеристика фахівця, що дозволяє йому ефективно впоратися з професійними завданнями у реальних ситуаціях, застосовуючи свої знання, цінності та життєвий досвід [9, с. 134].

За думкою, А.Литвин, С. Лаун, О. Тупало, фахова компетентність – «це інтегративна якість особистості, що об'єднує в собі: сформовану внутрішню потребу у змінах, здібності, особистісні якості, а також знання, які визначають готовність і рішучість у визначенні базових питань життя і своєї професійної сфери діяльності» [22,с.353].

Т. Герлянд, вивчаючи особливості формування професійних компетентностей у майбутніх кваліфікованих робітників виділяє компоненти професійної компетентності: мотиваційний, когнітивний, рефлексивний, поведінковий [8, с.55-56]. Згідно її класифікації:

- мотиваційний компонент полягає в наявності навчального стимулу та бажання до професійного зростання;

- когнітивний компонент заключається в процесі пізнання необхідних знань для оволодіння професією;

- рефлексивний компонент несе за собою результат вище перелічених компонентів, тобто формування важливих професійних навичок та якостей, самоаналіз та контроль власної праці, виявлення індивідуального стилю праці робітника;

- поведінковий компонент включає розвиток особистісних якостей та індивідуальних складових учня.

Слід зазначити, що наукової літератури, яка повністю охоплює та розкриває особливості професійної підготовки професії закрійника, не вистачає. Однак результати наукових досліджень (С. Бондар, Т. Герлянд, О.Дубницька, , А.Литвин, С. Лаун, С. Нечіпор та О. Тупало) можна використати як підґрунття для визначення особливостей професії закрійника.

Визначившись з понятійним апаратом фахових компетентностей, необхідно скласти перелік компетентностей, що вимагаються в професії закрійника. Здійснюючи аналіз типових програм з підготовки за професією «Закрійник» за Державним стандартом професійно-технічної освіти 2016 року [14], було виокремлено компетентності, які є фаховими:

1. Знання та розуміння технічних аспектів конструювання та розкрою одягу різного асортименту, включаючи вибір і використання необхідних інструментів та матеріалів.

2. Практичні навички виконання конструювання, моделювання та розкрою одягу різного асортименту.

3. Здатність виконувати ремонтні роботи швейних виробів.

4. Вміння читати та розуміти технічні кресленики, схеми і інструкції з виробництва.

5. Навички використання комп'ютерних програм для розробки і оптимізації конструкцій моделей одягу.

6. Вміння користуватися закрійним обладнанням, таким як розкрійний стіл, ножі, ролики і т. д.

7. Здатність визначати склад, властивостей матеріалів та вміння працювати з різними типами тканин та матеріалів.

8. Навички заміру, обробки вироблених деталей одягу та виконання примірок.

9. Знання про модні тенденції, вміння їх аналізувати та здійснювати модифікацію моделей з урахуванням вимог замовника.

10. Вміння працювати в команді та спілкуватися з різними членами команди виробництва, включаючи кравчинь, дизайнерів і менеджерів.

11. Вміння працювати швидко й ефективно, з дотриманням технологічних норм та строків виготовлення.

Отже, описані фахові компетентності майбутнього закрійника є переліком знань та вмінь, які повинні бути засвоєні в процесі здобуття кваліфікаційного рівня. Характерною особливістю підготовки майбутнього закрійника є наявність уже сформованих раніше компетентностей, адже це є кваліфікаційною вимогою прийому на навчання. Тобто, у процесі підготовки не акцентується великої уваги на пояснення базових компетентностей (основи матеріалознавства, основ конструювання та технології виготовлення одягу,

техніки безпеки тощо), він тільки поглиблює їх знання та відводить більшу частину навчального часу на відточення практичних вмінь.

С. Бондар [6] досліджуючи процес формування ключових компетентностей учнів виокремив етапи їх формування: мотиваційно - цільовий; інформаційно - змістовий; операційно - діяльнісний; практично-рефлексивний. Використовуючи його методику, опишемо етапи формування фахових компетентностей майбутніх закрійників [6;16;36]:

1. Мотиваційно-цільовий етап. На цьому етапі майбутні фахівці формують мотивацію до професійного розвитку в галузі швейного виробництва. Вони виявляють інтерес до професії закрійника, розуміють її необхідність і перспективи. Також учні встановлюють особисті цілі та очікування від майбутньої професійної діяльності. Дані цілі можуть включати отримання потрібних знань і навичок, працевлаштування на перспективні посади або створення власного бізнесу у галузі моди.

Мотивація в навчанні є головним стимулом у будь-якій професійній діяльності, зокрема в швейній індустрії. Ю. Надточій та В.Мартинець [26], досліджуючи особливості мотивації персоналу на швейному виробництві, вказали на необхідність наявності мотивації та зацікавленості в обраній професії. Монотонна робота на підприємстві може послабити бажання саморозвиватись та вдосконалюватись. Дослідники пропонують стимулювати мотивацію у працівників за допомогою проходження курсів підвищення кваліфікації, участі в творчих конкурсах, в майстер-класах, виставках. За таким принципом варто мотивувати і учнів ЗПО.

Стимулювання учнів до навчання можна здійснювати шляхом залучення до творчості; створення системи заохочень (додаткові бали, квитки до розважального закладу, певні привілеїї і т.д.); участі в конкурсах, виставках, де можна повноцінно показати свої здібності у сфері.

Отже, мотиваційно-цільовий етап є основою для подальшого навчання і розвитку учнів, оскільки він створює фундамент для їхньої мотивації та направленості на професійний розвиток у галузі швейного виробництва.

2. Інформаційно-змістовий етап формування фахових компетентностей майбутніх закрійників передбачає отримання інформації та засвоєння необхідного змісту з питань професії закрійника. На цьому етапі учні засвоюють теоретичні знання, пов'язані з процесом розкрою тканин та матеріалів, ознайомлюються з технологіями і методами роботи закрійника.

На уроках теоретичного навчання здійснюється засвоєння теоретичної складової підготовки: будови різних видів швейних виробів, включаючи одяг, текстильні вироби та інші; різноманітність видів швів, структури деталей та схему з'єднань; вчать ся викроювати деталі виробу із тканини та матеріалів відповідно до шаблонів та креслень; засвоюють особливості використання різних типів тканин, маркування деталей; технології розкладання і організації робочого місця; вивчення спеціального обладнання, яке використовується в процесі розкрою і навчаються їх правильному використанню; технологій та методів оптимізації розкладу за для мінімізації втрат. Також учні знайомляться із нормативними документами (ГОСТів, ДСТУ тощо), які регулюють процес розкрою та виробництва швейних виробів. Вони вчать ся дотримуватися встановлених вимог і стандартів якості. Навчаються проводити розрахунки для точного розкрою та маркування деталей.

Підсумуємо, інформаційно-змістовий етап навчання забезпечує учнів теоретичними знаннями і розумінням процесу швейного виробництва очима закрійника.

3. Операційно-діяльнісний етап характеризується перетворенням теоретичних знань у практичні вміння та навички, реалізовується даний етап на професійно-практичній складовій навчання (уроки виробничого навчання).

Учні набувають практичних навичок з розкрою різних типів тканин та матеріалів за допомогою різних інструментів та технологій. Вони вчать ся правильно розкладати деталі; застосовувати шаблони та креслення; вимірювати деталі згідно з кресленнями та шаблонами, маркувати їх на матеріалах і наносити необхідні позначення для подальшого зручного розрізу; освоюють працю з машинами, ножами для розкрою, маркерами, лінійками та іншими

спеціалізованими інструментами; вчать планувати та організувати робочий час, контроль якості.

Виконання цього етапу передбачає застосування певних засобів, методів та прийомів. При цьому важливо обрати правильні засоби та методи навчання.

I. Зайченко вказує, що процес засвоєння знань і способів діяльності учнів здійснюється за допомогою: сприймання, осмислення, розуміння, узагальнення, закріплення, використання [19, с.103].

Сприймання – активне сприйняття нової інформації за допомогою органів чуття. Учні сприймають інформацію і концентруються на ній, коли вперше стикаються з нею

Осмислення – процес спрямований на розуміння інформації та намагання співвіднести її з власними знаннями та досвідом. Аналізувати та обмірковувати нову інформацію з різних точок зору.

Розуміння – процес засвоєння знань вимагає не лише розуміння. Учні повинні вміти пояснювати знання своїми словами та продемонструвати своє розуміння її сутності.

Узагальнення – процес аналізування інформації, встановлення зв'язків, порівняння та пошук співвідношення між навчальним матеріалом та власними знаннями, доповнення і розширення власними ідеями та уявленнями.

Закріплення – передбачає повторення і використання отриманої інформації в різних контекстах. Учні перевіряють своє засвоєння, повторюють матеріал та практикують його в різних завданнях.

Використання – здатність застосувати отримані знання в реальному житті і в різних ситуаціях є ознакою успішного засвоєння.

Етап передбачає виконання практичних завдань під керівництвом викладача або досвідченого майстра. Отже, операційно-діяльнісний етап формування фахових компетентностей майбутніх закрійників дозволяє учням проявити свої здібності, розвивати навички роботи зі спеціалізованим обладнанням та інструментами.

4. Практично-рефлексивний етап є завершальним у формуванні фахових компетентностей. На цьому етапі учні аналізують свою практичну діяльність, виявляють сильні та слабкі сторони та розуміють, як можна поліпшити свої навички. Вони здійснюють самостійний рефлексивний аналіз своєї роботи та вивчають оптимальні методи та стратегії для поліпшення своєї професійної діяльності.

Етап включає: процес самоаналізу; виявлення слабких та сильних сторін діяльності; самовдосконалення професійних навичок; розвиток творчості і як результат, здобуті навички професійної діяльності.

Класифікація за С.Бондаром виділяє етапи формування ключових компетентностей, але помічено, що існує інша класифікація з однаковими трактуваннями основних пунктів, яка називає це компонентами формування компетентності. Описала та застосувала цю класифікацію у дослідженні підготовки майбутніх учителів гуманітарних дисциплін дослідниця Т. Руденко [45, с.74-75].

Отже, етапи або компоненти допомагають учням систематично розвивати свої фахові компетентності в галузі швейного виробництва, враховуючи їх мотивацію, інформаційні потреби та практичний досвід. Кожен етап важливий для успішної професійної підготовки майбутніх закрійників.

Відповідно до компонентів формування фахових компетентностей за методикою В.Макаренка [25] було створено критерії оцінювання рівня сформованості фахових компетентностей. До мотиваційно-цільового компонента було виділено ціннісно-орієнтаційний та мотиваційно-цільовий; до інформаційно-змістового – когнітивно-змістовий та когнітивно-функціональний; до операційно-діяльнісного – діяльнісний-технологічний та діяльнісно-практичний; до практично-рефлексивного – оцінювально-рефлексивний.

Виокремили із компонентів критерії оцінювання рівня сформованості фахових компетентностей:

- ціннісно-орієнтаційний критерій (рівень сформованих фахових цінностей та позитивного ставлення до професії).
- мотиваційно-цільовий (рівень мотивації в професійному розвитку та в професії загалом);
- когнітивно-змістовий (рівень засвоєння теоретичних складових фахових предметів);
- когнітивно-функціональний (рівень володіння проектувальними вміннями, рівень завоєння практичних навичок у процесі роботи);
- діяльнісний-технологічний (рівень навичок орієнтування та знання технологічних карт, технологій виготовлення, методів розкладки);
- діялісно-практичний (рівень здібностей та навичок розкроювання, конструювання, моделювання);
- оцінювально-рефлексивний (рівень рефлексії (самоконтролю, самоаналізу) та прагнення до виправлення недоліків).

Ці критерії допомагають оцінити формування фахових компетентностей закрійників з урахуванням їх ціннісних установ, мотивації та знань, а також їх функціональної діяльності та технологічної ефективності.

Результати перевірки критеріїв потребує узагальнення та систематизації. Результати можна розділити на 3 рівні засвоєння: високий, середній та низький.

Низький рівень – недостатня кількість знань і умінь; виконання типових завдань за зразком. Закрійник з низьким рівнем має обмежені знання і технічні навички у розкроюванні та моделюванні виробів. Його робота може мати помилки, незадовільну якість та продуктивність. Комунікація та співпраця можуть бути недостатніми, він може виявляти залежність від інших членів команди.

Середній рівень – закрійник з середнім рівнем засвоєння знань та умінь має базові знання та навички в розкроюванні та обробки тканин. Він виконує свої завдання достатньо ефективно, але може потребувати підтримки, покращення або навчання в деяких аспектах. Якість роботи та продуктивність можуть бути на середньому рівні.

Високий рівень – закрійник, який демонструє високий рівень засвоєння знань та умінь, має глибокі знання в фахових предметах. Він володіє широким спектром технічних навичок і може легко справлятися з різними завданнями. Також він проявляє високу якість виконаної роботи, має високу продуктивність і здатність працювати в команді. Він є відповідальним, самостійним та проявляє високу рівень комунікації і співпраці з іншими членами команди.

Отже, аналіз професійної підготовки майбутніх закрійників створив її структуру, яка включає: загальні трактування професії, етапи формування фахових компетентностей, сформовані фахові компетентності, критерії сформованості та рівні засвоєння.

1.3. Методи та прийоми професійно-теоретичної підготовки майбутніх закрійників.

Загально відомо, що послідовність розвитку та формування фахових компетентностей в закладі освіти здійснюється під час професійно-теоретичної та практичної підготовки.

Згідно зі зведеним типовим навчальним планом [14], підготовка кваліфікованих робітників за професією закрійник складається з: загально-професійної, професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки. Загальний фонд навчального часу займає 2576 годин, з них на загально-професійну підготовку закрійників відведено 121 годин (5%), на професійно-теоретичну підготовку відведено 727 годин (28,2%), на професійно-практичну підготовку відведено 1700 годин (66%) та на проведення державної кваліфікаційної атестації відведено 28 годин (1%). При цьому, на освоєння 4-го кваліфікаційного рівня виділено 708 годин; на 5-й розряд – 651 годин; на 6-й розряд – 641 годин; на 7-й розряд – 576 годин. Оскільки значна частина навчального часу приділяється практичним аспектам навчання, то можна зробити висновок, що застосовується компетентнісний підхід.

Формування фахових компетентностей здійснюється за допомогою професійно-теоретичної та практичної підготовки.

В нормативному документі «Про затвердження Положення про організацію навчально-виробничого процесу у професійно-технічних навчальних закладах» зазначено, що теоретична підготовка – «...методика викладання теоретичних навчальних предметів, пошуків найбільш ефективних і оптимальних методів навчання, розробки дидактичних матеріалів для комплексного методичного забезпечення занять (уроків)»[32].

За робочим навчальним планом Львівського вищого професійного училища технологій та сервісу, виділяють такі дисципліни професійно-теоретичної підготовки закрійника: охорона праці закрійників; матеріалознавство; обладнання розкрійного виробництва; технологія розкрою; конструювання одягу; моделювання і художнє оформлення одягу. Завдяки цим дисциплінам формується фахові компетентності закрійника.

Професійно-практична підготовка в положенні про організацію освітньо-виробничого процесу у ЗПО трактується як – «..заходи щодо забезпечення і вдосконалення організації виробничого навчання та виробничої практики, розробки відповідних планів, дидактичних матеріалів для комплексного методичного забезпечення занять (уроків), підбір навчально-виробничих робіт тощо»[32].

До професійно-практичної підготовки відносять виробниче навчання та практику.

Будь-яка підготовка кваліфікованого робітника складається з методів, форм та прийомів навчання. Під методами навчання розуміємо способи взаємодії викладача та учня, за допомогою яких досягається опанування знань, умінь і навичок, формується світогляд учнів, розвиваються їх здібності до самостійного засвоювання і творчого застосування знань і вмінь. А прийоми навчання – це система конкретних дій, які складають структуру методу.

С.Шевчук та В. Кулішов створюючи навчально-методичний посібник «Дидактика професійної освіти: практико-зорієнтований аспект», визначили класифікацію методів навчання. Вони виділили: перцептивні методи; методи за

характером пізнавальної діяльності; проблемно-розвиваючі методи; інтерактивні методи[49, с.50].

Перцептивні методи характеризуються сприйняття будь-якої інформації через органи чуття (зору, дотику, слуху). Візуально учні сприймають тексти, таблиці, діаграми, схеми. За допомогою дотику вивчають різницю елементів навчання. Наприклад, закрійник за допомогою дотику може навчитись розрізняти види матеріалу. Слух спрямований на сприйняття звуків, аудіо матеріалів, звукове відтворення друкованих даних.

До перцептивних методів можна віднести розповідь, лекцію, бесіду та наочність. Розповідь, бесіда та лекція залучає слухову сенсорну систему, тобто виклад нової інформації здійснюється з використанням звуків, озвученням лекцій, музики. Наочність для візуального представлення інформації використовує графіки, схеми, зразки робіт, ілюстрації та таблиці, а базуються ці методи на сприйнятті звуків, слів, рухів та дотику.

Методи пізнавальної діяльності поєднують перцептивні методи з використанням активної пізнавальної діяльності суб'єкта навчання. Серед них виділяють[19,с.159]:

- пояснювально-ілюстративний;

Використання пояснення та наочності (наприклад, малюнки, схеми, таблиці) для кращого розуміння та запам'ятовування матеріалу, що вивчається. Цей метод дозволяє учням отримати більш повне розуміння та усвідомлення теми, що вивчається, завдяки використанню малюнків, які доповнюють пояснення вчителя або підручника. Візуальний аспект цього методу дозволяє учням бачити конкретні приклади, діаграми і таблиці, які допомагають їм чіткіше уявити процеси і поняття, що вивчаються.

- репродуктивний;

Суть методу це зосередження на відтворенні та повторенні наявних знань. Учні вчаться запам'ятовувати та відтворювати інформацію, дії вчителя. Головна задача учня повторити з точністю дії вчителя. Метод буде корисним при

вивченні порядку виконання процесів, які потребують високої точності, до прикладу в лабораторних дослідженнях, вимірах, розрахунках тощо.

- проблемний виклад;

Базується на створенні ситуацій і завдань, які зацікавлюють учнів, стимулюють їхнє мислення та спонукають до самостійного виявлення і вирішення проблем. Замість того, щоб викладати «готові знання», вчителі зосереджуються на створенні педагогічних ситуацій, які дозволяють учням застосовувати знання та розвивати критичне мислення, креативність, комунікативні навички та інші компетентності.

Учні активно співпрацюють, досліджують, дискутують, аналізують та обговорюють різні погляди та аргументи. Завдяки цьому методу учні мають можливість реалізувати свої інтереси, зрозуміти актуальність того, що вони вивчають, а також розвинути своє критичне мислення та творчі здібності.

- частково-пошуковий, або евристичний метод;

Евристичний метод навчання - це підхід до навчання, що активно стимулює учнів до самостійного пошуку знань, розвитку творчих та критичних мисленнєвих навичок.

Учні виробляють власні гіпотези, розробляють стратегії пошуку розв'язання і використовують свої власні засоби для вивчення певної теми або проблеми. Вони стикаються з нестандартними ситуаціями, спонукаючи їх до творчого мислення та пошуку нестандартних рішень. Вчитель виступає як фасилітатор, підтримуючи та направляючи учнів до самостійних досліджень і експериментів.

Цей метод навчання сприяє розвитку критичного та творчого мислення, розширює навички самостійного вивчення та розв'язання проблем, стимулює ініціативу, самовираження і самодисципліну студентів.

- дослідницький.

Фокусується на активному дослідженні учнями теми чи проблеми, розвитку критичного мислення, самостійності та дослідницьких навичок. Цей

підхід до навчання надає учням можливість проводити власні дослідження, перевіряти свої гіпотези та розвивати навички наукового пошуку.

Учні активно займаються збиранням, аналізом і інтерпретацією даних, використовуючи різні методи та дослідницькі інструменти. Вони формулюють свої власні запитання, припущення та методи дослідження. Використовуючи критичне мислення, студенти осмислюють отримані результати та приходять до висновків, аргументованих науковими доказами.

Проблемно-розвиваючі методи - це методи навчання, які спрямовані на стимулювання і розвиток критичного, творчого мислення учнів шляхом вирішення реальних або уявних проблем стандартним або нестандартним рішенням. Особливістю методу створення проблемної ситуації є те, що учні при розв'язуванні і висуванні гіпотез можуть використовувати не зовсім логічні та навіть абсурдні ідеї вирішення. Завдання педагога допомогти зрозуміти учневі правильність чи неправильність висунутої гіпотези.

Л. Мельник, вказує, що інтерактивне навчання – «це навчання, побудоване на основі спілкування та взаємодії, що реалізуються в технологіях, методах, організаційних формах» [28].

Це метод взаємодії між учнем та педагогом. Він спрямований на створення сприятливого середовища для обміну ідеями, думками, досвідом та співпраці між учасниками освітнього процесу. Інтерактивні методи допомагають залучити учнів до активного навчання, підтримують їхню активність та сприяють розвитку критичного мислення, комунікативних навичок і креативності.

В процес проведення інтерактивних занять входить: організація вчителем самостійної пізнавальної діяльності учнів, створення умов для самостійного виконання завдання та забезпечення використання різних розумових операцій (аналіз, порівняння, узагальнення, класифікація тощо).

Основним практичним методом виробничого навчання є метод вправ (за думкою автора класифікації [38]). Метод вправ є ефективним інструментом для набуття практичних навичок і вмінь у конкретній професії або сфері діяльності.

Метод ґрунтується на проведенні практичних вправ, які учні мають успішно виконати, застосовуючи освоєнні теоретичні знання. Мета методу – вдосконалення професійних умінь, формування навичок.

Проаналізувавши види методів підготовки фахівця, можемо зробити висновок: дані методи демонструють специфіку як і професійно-теоретичної підготовки, так і професійно-практичної, за виключенням останнього виду.

Документ «Положення про організацію навчально-виробничого процесу у ЗПО» свідчить, що основними формами професійно-теоретичної підготовки є

- різні типи уроків, лекції, теоретичні семінари тощо;
- індивідуальне заняття учнів;
- консультації;
- індивідуальне завдання (реферат, розрахункова робота, курсовий проект, випускна кваліфікаційна робота);
- навчальні екскурсії;
- інші форми організації навчання[32].

Відомим фактом є те, що в сфері освіти діє урочна система, і в закладах професійної освіти відбувається підготовка уроків теоретичного та виробничого навчання.

Н. Острове́рхова описує урок як форму організації освітньо-виховного процесу, обумовленим сталим складом учнів, змістом навчального матеріалу. [39,с.13]

Шевчук вказує, що урок – «це динамічна фронтально-групова форма навчального процесу, обмежена визначеним відрізком часу, яка проводиться педагогом із групою учнів (студентів) постійного складу і включає єдині мету, зміст, форми, методи і засоби навчання, розвитку і виховання»[49].

На сучасному етапі типологія В. Онищука є застарілою, але вона використовується в закладах освіти дотепер. Тому вбачаємо необхідність

описати цю типологію. Описана вона у навчальному посібнику І. Зайченка.

Отже, існує:

- урок засвоєння нових знань,
- урок формування умінь і навичок;
- урок застосування знань, умінь і навичок;
- урок узагальнення і систематизації знань;
- урок перевірки знань, умінь і навичок;
- комбінований урок[19,с.209].

Охарактеризуємо типи уроків згідно підготовки майбутніх закрійників, отже:

Урок засвоєння нових знань це процес отримання нової інформації, яку учні сприймають, розуміють сутність та пов'язують її з уже наявними знаннями. Цей процес має на меті активізувати пізнавальну діяльність учнів і забезпечити їхнє розуміння нового матеріалу. Такому типу уроку притаманні такі види уроку: розповідь, лекція, бесіда.

За допомогою даного типу уроку здійснюється засвоєння теоретичного аспекту розкрою та проектування одягу. Вивчають основні принципи розкрою, вимірювання, методи конструювання одягу тощо.

Урок формування умінь і навичок – процес застосування набутих знань у практичній діяльності. Видами уроку є семінар, лабораторно-практична робота. Викладач демонструє чіткість та порядок виконання завдання, а учні його виконують. Головна мета такого уроку – це передати учневі послідовність виконання роботи, адже точність це один із аспектів цієї професії.

Урок застосування знань, умінь і навичок – процес використання сформованих знань під час створеної ситуації, учень закріплює вміння. Тип уроку спрямований на реалізацію всіх умінь у реальних умовах. Можуть застосовуватись семінари, методи інтерактивного навчання (ділової гри, метод моделювання проблемної ситуації) виконання індивідуального завдання.

Урок узагальнення і систематизації знань процес систематизації та впорядкуванню набутих знань, умінь та навичок. Характерними видами уроку є метод ділової гри, участь у конкурсах, метод імітації.

Урок перевірки знань, умінь і навичок – процес перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу. Використовується методи тестування, опитування (усне та письмове), метод ділової гри (імітування ситуації та пошук розв'язання).

Комбінований урок – це тип сучасного уроку, який характеризується поєднанням двох чи більше дидактичних завдань раніше описаних уроків.

Засобами для проведення уроків є: наочні матеріали (демонстраційні плакати, схеми побудов конкретних процесів, презентації), дидактичні матеріали (підручники, завдання та інші), мультимедійні матеріали (відео, аудіозаписи), спеціальне програмне забезпечення. Також засобом проведення уроків є групова робота.

При поясненні процесів різних типів уроків, було використано види уроків, які його можуть схарактеризувати. Варто детально розглянути усі види та прийоми уроків.

Лекція – один із поширених прийомів проведення уроків, який характеризується використанням словесного методу викладенням інформації учням без їх прямої участі. Засобами у цьому прийомі є підручник та методичні розробки викладача.

Бесіда – двохстороння комунікація у процесі навчання, викладача та учня/учнів. Мета - поступове підведення учнів до процесу засвоєння системи фактів, нових понять, закономірностей[49, с.51].

Семінар – обговорення та обмін думками та головних питань з навчального предмету з учнівською групою та викладачем. Семінар допомагає самостійно проаналізувати, систематизувати, узагальнити інформацію.

Описані види уроків можна назвати традиційними, адже вони найчастіше виступають основним способом проведення уроку.

Метод інтерактивного навчання (С.Шевчук) – «це навчання у режимі посиленої педагогічної взаємодії учасників навчального процесу з метою

спільного вирішення навчальних завдань та розвитку особистісних якостей учнів» [49, с.195]. Він описав методи інтерактивності в навчанні, серед яких виділено методи, які підходять до формування фахових компетентностей під час теоретичної підготовки [50]:

Метод ділових ігор – спосіб формування педагогічної ситуації, яка моделює виробничий процес та його складнощі. Метод характерний більше практичній підготовці, але і в теоретичній частині можливе його використання. Сформуємо приклад застосування методу під час теоретичної підготовки закрійників.

Поділ навчальної групи на дві частини: одна дизайнерська група (модельєри, дизайнери), а інша технологічна група: кравці, закрійники. Проблемна ситуація: неможливість виконати технологічний процес у виготовленні одягу за розробкою дизайнерів, не відповідність ескізу та технічного малюнка. Під час такої ситуації дві групи мають дійти одного рішення. Учні будуть систематизовувати знання про виготовлення одягу, вчаться нестандартно мислити та проявляти творчість зі збереженням правил технологічного виготовлення.

Метод проблемної ситуації спрямований розвивати критичне мислення, швидко знаходити вихід із складної ситуації неординарними рішеннями. Наприклад, закрійник має здійснити розрахунок розміру тканини, кількості деталей для виготовлення жакету. Але в процесі підготовки тканини до розкрою було зроблено дефект тканини, її пропалили праскою. Закрійнику необхідно внести правки і переробити схему розкрою згідно дефекту. Закрійник повинен знайти оптимальне спосіб розташування деталей на тканині та показати це схематично.

Також можливе використання методу технічного диктанту. Таким способом можна здійснювати перевірку засвоєних знань. Наприклад, учням запропоновано декілька методик конструювання плечового виробу, необхідно описати особливості та назвати кожної методики.

Традиційно теоретичний урок має таку структуру: а) організаційна частина; б) перевірка виконання домашнього завдання; в) пояснення, вивчення і закріплення нового матеріалу; г) поточне оцінювання; г) підсумки роботи на уроці тощо; д) домашнє завдання [42]. На кожному із етапів плану-уроку застосовуються різні методи та прийоми навчання. Використовується прийом проведення лекцій, бесід, демонстрацій викладачем ходу дій; опитування учнів в кінці уроку (анкетування чи усно).

Також теоретичному уроці властиве:

1. Викладач основна фігура у процесі уроку.

Викладач виступає як лідер освітнього процесу, він володіє необхідними знаннями та навичками, щоб передати їх студентам. Викладач визначає мету уроку, структуру та зміст уроку, розподіляє ролі та завдання між учнями.

2. Одностороння комунікація та пасивне сприйняття інформації

Одностороння комунікація є ситуацією, коли викладач передає інформацію учням, а вони пасивно її сприймають без активної участі або обміну власними думками та ідеями. Цей підхід може бути неефективним, оскільки учні майже не виявляють активність до навчання, втрачаючи можливість розвивати свої навички й критичне мислення.

3. Дотримання чіткої структури уроку

Дотримання чіткої структури уроку допомагає забезпечити організований та логічний хід уроку. Викладач повинен планувати хід уроку, визначати цілі та результати, передбачити послідовність навчальних активностей, які дозволяють студентам ефективно освоювати матеріал. Ясна структура допомагає учням краще розуміти навчальний матеріал.

4. Проведення індивідуальної роботи без залучення викладача

Індивідуальна робота без залучення викладача дає можливість учням самостійно працювати над завданнями або проектами, встановленими викладачем. Це розвиває самостійність, самоорганізацію та важливі навички учнів, але при цьому викладач повинен надавати підтримку, контролювати процес та надавати зворотній зв'язок. Викладач може також організовувати

консультації та індивідуальні зустрічі для підтримки учнів під час індивідуальної роботи.

Компетентнісний підхід пропонує ж вдосконалити урок шляхом впровадження таких особливостей [43]:

- Гнучкий підхід до проведення занять, де відсутній жорсткий алгоритм. Дидактична структура може змінюватися в залежності від потреб і можливостей учнів і спонукає до ситуативності.

- Надання учням можливості обирати спосіб засвоєння нових знань, умінь і навичок. Це означає, що учні мають можливість впливати на свій процес навчання і вибирати методи, які їм найкраще підходять.

- Викладач виступає наставником та здійснює всебічну допомогу учням.

- Використання інтерактивних, пошукових та дослідницьких методів навчання, які дозволяють учням активно досліджувати новий матеріал, спілкуватися та співпрацювати з однокласниками та вчителем.

- Можливість використання різноманітних підходів і точок зору до викладення матеріалу та його компетентної інтерпретації. Учні повинні мати свободу висловлювань власних думок, змогу досліджувати різні підходи та розвивати критичне мислення.

- Замість зовнішнього контролю і оцінювання, використання рефлексії, самопрезентації та захисту творчого продукту. Це дозволяє учням розвивати навички самооцінки, виступати з власними ідеями та використовувати творчість у навчанні.

Урок за компетентнісним підходом відрізняється від традиційного, тим, що засвоєння теоретичних знань здійснюється із залученням інтерактивної вправи або гри; формується на початку уроку мотивація та подача нової інформації відбувається скорочено та швидко, акцентуючи на головні засади теми [43].

Аналіз методик організації уроків теоретичного навчання дав зрозуміти, що переважають більше традиційні методи викладання інформації, аніж інтерактивні. Це напряду пов'язано із спрямованістю інтерактивних методів,

розвивати уміння на практиці. Тоді можемо припустити, що рівень сформованості фахових компетентностей закрійника на теоретичних заняттях буде значно нижчим, за рахунок ведення навчання традиційними методами.

Описані особливості професійно-теоретичної підготовки майбутнього закрійника дає змогу сформуванню педагогічні умови формування фахових компетентностей. Отже, виділено такі педагогічні умови:

1. Стимулювання мотивації в учнів до професійної діяльності
2. Організація уроку, відходячи від традиційних методів та прийомів (лекцій, бесід), залучаючи більше інтерактивних засобів та методів.

Проходження переддипломної практики у закладі професійної освіти дало можливість спостерігати та аналізувати структуру побудови уроку в закладі освіти. Згідно аналізу, більше 70% віддавалось перевагу традиційними методам викладання (розповіді, демонстрації та лекції), а 30% залучення мультимедійних засобів (презентацій, відео). Ефективність таких методів варто ще дослідити, але попередньо можна припустити, що вона буде достатньо мала.

- 3.Орієнтація на сучасні технології.

Технічний прогрес забезпечує розвиток програмного забезпечення, тому для учнів вміння працювати в сучасних програмах є вкрай важливим.

1.4. Модель формування фахових компетентностей майбутніх закрійників у процесі професійно-теоретичного навчання

За допомогою аналізу наукової літератури та виділення основних пунктів процесу формування фахових компетентностей було створено її модель[6;16;36;25]. Модель формування фахових компетентностей майбутніх закрійників у процесі професійно-теоретичного навчання може бути розподілена на чотири основних блоки: цільовий, змістовний, діяльнісний та результативно-корекційний.

Першим блоком є цільовий, який визначає загальну мету професійно-теоретичного навчання майбутніх закрійників – формування фахової компетентності. Ця мета передбачає володіння необхідними знаннями,

уміннями та навичками для якісного виконання професійних завдань. Блок складається із мети та підходів до досягнення мети. Мета в структурній моделі виступає механізмом зв'язку усіх наступних перелічених компонентів розробленої моделі. Підходи це шляхи для досягнення мети. Отже, метою в розробленій моделі є формування фахових компетентностей у майбутніх закрійників під час професійно-теоретичної підготовки.

Другим блоком є змістовний. Він включає компоненти або етапи формування фахових компетентностей, а конкретно: мотиваційно-цільовий; інформаційно-змістовий; операційно-діяльнісний; практично-рефлексивний.

Діяльнісний блок є третім і передбачає організацію практичних занять, практичну діяльність та виконання професійних завдань згідно методів та засобів навчання. Діяльнісний блок моделі формування фахових компетентностей майбутніх закрійників базується на меті, змісті та структурі освітнього процесу.

Результативно-корекційний блок є четвертим та завершальним етапом у моделі формування фахової компетентності. На цьому етапі проводиться оцінка досягнень учнів, рівня сформованості фахових компетентностей виявлення слабких місць та потреб в корекції. У цьому блоці зазначено критерії (мотиваційний, когнітивний, комунікативний, функціональний) та рівні (високий, середній, низький) сформованості фахової компетентності майбутніх закрійників. У практичному аспекті структурно-функціональна модель дасть нам змогу провести усвідомлений пошук оптимальних шляхів формування фахової компетентності майбутніх закрійників під час теоретичної підготовки.

Така модель допомагає структурувати та систематизувати процес формування фахової компетентності майбутніх закрійників, сприяє кращому засвоєнню матеріалу та практичному застосуванню теоретичних знань у реальній роботі. Отже, модель формування фахових компетентностей виглядає так (Рис.1.2):

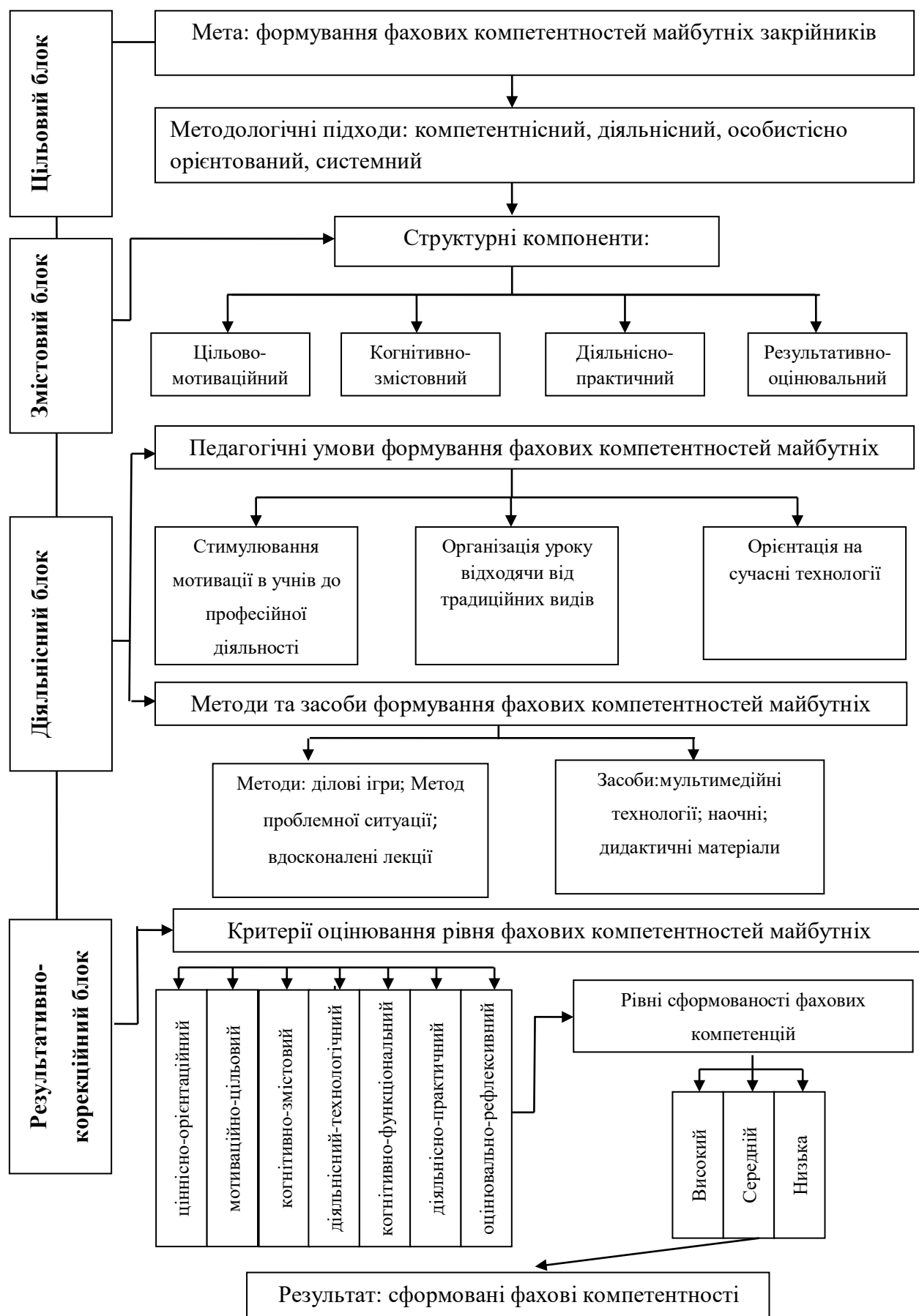

Рис.1.2. Модель формування фахових компетентностей майбутніх закрійників

Висновки до розділу 1

У першому розділі було проведено аналіз теоретичних аспектів, пов'язаних з розвитком фахових компетентностей у майбутніх закрійників під час їх професійно-теоретичної підготовки. Для цього були вивчені законодавчі акти, навчальні плани та наукові праці вітчизняних дослідників. Цей аналіз дозволив скласти структуру процесу формування фахових компетентностей, визначити їх етапи, критерії оцінювання та методи, які сприяють ефективному навчанню. З урахуванням отриманих результатів була розроблена модель формування фахових компетентностей у майбутніх закрійників.

Також було досліджено теоретичні основи компетентності та визначено основні підходи до її формування. Особливий акцент був зроблений на методах, що використовуються в процесі теоретичного навчання майбутніх закрійників. Описано особливості традиційного теоретичного уроку та способи вдосконалення такого уроку залучаючи компетентнісний підхід. Підсумком аналізу є висунута гіпотеза, яка полягає в тому, що рівень сформованості фахових компетентностей може підвищитись внаслідок вибору інноваційних методів компетентнісного підходу під час теоретичного уроку.

Для перевірки цієї гіпотези був проведений педагогічний експеримент, який допоміг встановити, чи впливає вибір методів теоретичного навчання на рівень сформованості фахових компетентностей майбутніх закрійників.

РОЗДІЛ 2

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА РІВНЯ СФОРМОВАНOSTІ ФАХОВИХ КОМПЕТЕТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ЗАКРІЙНИКІВ ПІД ЧАС ПРОФЕСІЙНО-ТЕОРЕТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

2.1. Організація та проведення константувального етапу експерименту

Проведення педагогічного експерименту здійснювалось у Львівському вищому професійному училищі технологій та сервісу.

Було здійснено спостереження за освітньо-виховним процесом закладу освіти, за навчально-пізнавальною діяльністю учнів на заняттях. Під час аналізу навчальної документації вивчалися нормативні документи Міністерства освіти і науки України, навчальні плани, робочі програми дисциплін, методичні матеріали щодо організації і освітньо-виховного процесу. Результати аналізу зазначеної документації та спостереження за освітнім процесом дозволило проаналізувати та визначити проблематику в професійній підготовці майбутніх закрійників:

- 1) Брак сучасних науково-матеріального забезпечення: підручників, посібників, програмного забезпечення.
- 2) У зв'язку з викладанням за старими методиками і засобами виникла невідповідність підготовки робітників вимогам ринку праці.
- 3) Обмежений доступ до новітніх технологій або брак коштів на застосування сучасного програмного забезпечення.
- 4) Орієнтація освітнього процесу на традиційні методи навчання, через відсутність знань про введення інноваційних технологій в навчання.

Під час аналізу стану підготовки закрійників на основі спостережень за освітнім процесом з'ясовано перевагу у використанні перцептивних методів навчання. Серед них є лекції, бесіди, демонстрації схем, плакатів, презентацій, демонстрація та пояснення завдань практичної роботи. Оцінювання здійснюється за допомогою опитування в кінці уроку, щоразу учні демонстрували задовільні результати. Проте, ми припускаємо, що рівень

сформованості фахових компетентностей може бути вищим внаслідок вибору інноваційних методів компетентнісного піходу під час теоретичного уроку. Використання підходу, що базується на компетентностях, допоможе учням не лише засвоїти необхідні знання, але й розвинути практичні вміння та навички, які мають велике значення для професійного успіху.

Інноваційні методи можуть залучати учнів до різних практичних завдань, дозволяють вирішувати реальні проблеми і ситуації шляхом роботи над проєктами, проведення рольових ігор, вправ та самостійних практичних робіт. Насамперед це формує практичні вміння відразу на теоретичних заняттях, активізуючи самостійність, активність та творчість учнів. Замість пасивного прослуховування лекцій, їм пропонується розв'язати поставлену задачу у вигляді проблемної ситуації, здійснити її аналіз, а також застосувати творчі підходи до її вирішення. Це сприятиме їхньому професійному розвитку та готовності до реальних завдань у майбутній діяльності, самоствердженню та розвитку критичного мислення.

Тому метою експерименту є перевірка рівня сформованості фахових компетентностей після застосування традиційних методів проведення теоретичних уроків та внаслідок використання інноваційних методів проведення уроку. Для перевірки було проведено педагогічний експеримент, для якого було розроблено план уроку традиційного типу, з використанням словесного методу з елементами наочності з предмету «Технологія розкрою» та план уроку із залученням інноваційних методів проведення.

Проведення педагогічного експерименту полягає у виконанні таких завдань:

- 1) Поділ груп на контрольну та експериментальну.
- 2) Підготовка планів уроку згідно обраної теми.
- 3) Навчання в контрольній групі провести у традиційному форматі, а в експериментальній залучити інноваційні методи проведення уроку;

3) Аналіз та спостереження за змінами в рівні формування фахових компетентностей майбутніх закрійників в експериментальних та контрольних групах.

4) Узагальнення та опрацювання одержаних результатів експериментального навчання.

Згідно навчального плану Львівського вищого училища технологій та сервісу у підготовці професії «Кравець-закрійник» було обрано тему для розробки планів-уроків та дослідження рівня сформованості фахових компетентностей майбутніх закрійників після проведених уроків професійного-теоретичної підготовки. Тема обрана із предмету «Технологія розкрою», у навчальному плані на засвоєння виділено 28 годин. Вибір предмета зумовлено паралельним його вивченням у двох груп закрійників. Тема обрана «Технічні вимоги до розкрою корсетних виробів».

Важливо окреслити, що формування фахових компетентностей здійснюється завдяки поєднанню знань, вмінь та навичок із уроків різних профільних предметів. Для дослідження було обрано один фаховий предмет і як результат отримуємо лише деякі сформовані компетентності.

Згідно теми уроку обраного предмету, виділяємо фахові компетентності, які повинні сформуватись після його проведення:

- засвоєння теоретичних аспектів розкрою корсетних виробів;
- вміння застосовувати теоретичні знання на практиці;
- здатність визначати властивості трикотажних матеріалів та вміння працювати з ним під час розкрою деталей виробу;
- вміння працювати швидко і ефективно, з дотриманням технологічних норм та строків виготовлення;
- вміння комунікувати та розвиток самостійності.

Рівень сформованості описаних фахових компетентностей учнів, які повинні бути засвоєнні після проведеного уроку перевіряємо за допомогою таких критерій (Таб.2.1):

Таблиця 2.1.

Критерії та показники перевірки рівня сформованості фахових компетентностей у майбутніх закрійників.

Критерії сформованості фахових компетентностей	Показник	Методика визначення показника
Когнітивний (когнітивно-змістовий; когнітивно-функціональний)	Засвоєння вимог до вибору матеріалу; технічних вимог до розкроювання із трикотажного матеріалу; технічних вимог до розкрою корсетних виробів.	Тестування учнів згідно пройденого на уроці Спостереження за поведінкою та діями учнів під час уроку
Діяльнісний (діяльнісний-технологічний; діяльнісно-практичний)	Здатність виконувати розкладку деталей згідно технічних вимог	Ситуативна задача
Оцінювально-рефлексивний	Пров самостійності у роботі; Самостійне знаходження та виправлення помилок; Виконане практичне завдання	Спостереження за учнями під час виконання практичного завдання; Оцінювання виконаної роботи

Педагогічний експеримент проводився паралельно у двох групах: 401 група (4 курс, після 9 класу) і 217 група (2 курс, після 11 класу). Налічуваність кожної 12 учнів. Тому в експерименті беруть участь 24 особи, здобувачі професії «кравці-закрійники».

Контрольною групою є кравці-закрійники 217 групи (2 курс, після 11 класу).

План уроку для контрольної групи підготовлений за принципом традиційного навчання, із застосуванням лекції та пояснення матеріалу (Додаток А). Урок полягає в проведенні практичного завдання, тому усі необхідні матеріали для його здійснення були підготовлені.

Перевіряється рівень сформованості компетентностей за допомогою опитування в кінці уроку. Однією із проблем ефективності використання методів традиційного уроку є оцінювання лише теоретичних знань. Тому розроблене опитування для педагогічного експерименту охоплюють не тільки визначення рівня засвоєності теорії, а ще й вміння застосувати їх на практиці; вміння критично мислити. Питання умовно поділено на три частини: перевірку знань згідно теми; перевірку на критичне мислення та виявлення самостійності в роботі.

Опрацьовувались результати шляхом систематизацією відповідей та аналізування роботи кожного за допомогою спостереження. Питання від 1 до 5 перевіряють стан засвоєння теоретичних знань. Ключем до тесту є: перше питання – б) трикутних; друге питання – а) міцність, легкість, паро - та водонепроникність; третє – а) 0,5-0,7 см; четверте – в) розкрій деталей за одним напрямком; п'яте – г) кількість деталей виробу. Всі інші відповіді є неправильними.

За результатами, у першому питанні відповіді були 100%, тобто всі 12 учнів відповіли правильно; друге та третє питання мають однакову кількість правильних та неправильних відповідей: 8 із 12 учнів; четверте та п'яте так само мають однакові результати: 11 учнів відповіли правильно, і тільки один допустився помилки (Рис.2.1).

Однією із важливих компетентностей є вміння реалізовувати теоретичні знання на практиці. Вирішено це перевірити застосуванням методу ситуацій, тому шосте питання представлене у вигляді задачі. Завдяки йому учні активно залучені в процес, шукаючи причини, наслідки та способи розв'язання проблеми. Підключається творчий потенціал, критичне мислення, вміння взаємодіяти з оточуючими та самостійність.

Наведена проблемна ситуація цілком реальна в умовах як і підприємства, так і індивідуального пошиву.

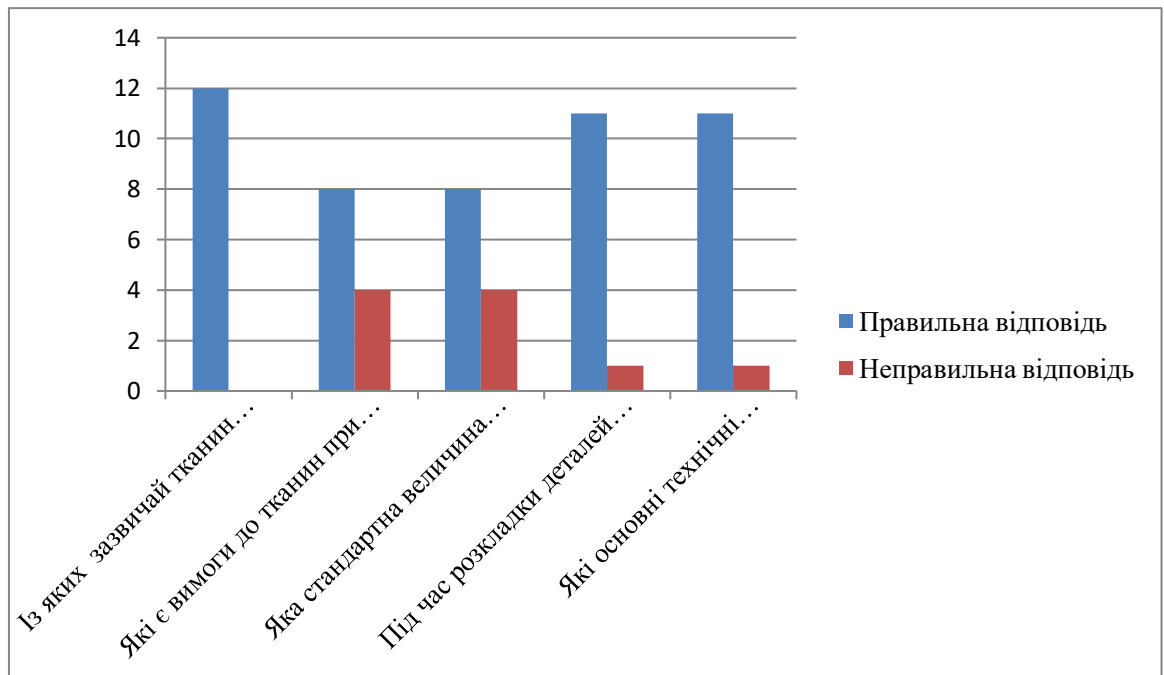

Рис.2.1. Діаграма відповідей учнів контрольного етапу на питання (від 1 до 5).

Питання було відкритим і учні не мали варіантів відповідей. Тобто систематизація відповідей можлива лише узагальненням. Результати цього завдання були не втішні, 4 учні утримались від відповіді, а інші 8, кажуть за використання додаткової тканини, що доволі є логічним вирішенням.

Для цього завдання було надано комплект лекал корсету та зразок тканини із дефектом, тобто учні могли перевірити розкладку самостійно та знайти спосіб вирішення. Під час пошуку рішення було здійснено обходи та спостереження за діями учнів. Більшість з них задавали питання на рахунок умов та обмежень, вони дійсно намагались здійснити економну розкладку та віднайти свій спосіб вирішення.

Питання від 7 до 10 спрямовані оцінити самоконтроль та самооцінювання учнів. Відповіді розгорнуті для того, щоб зрозуміти їх сприйняття себе та своєї роботи.

До сьомого питання, «Вкажіть, що ви запам'ятали після уроку?». учні поставились відповідально і точно описали, що вони освоїли. Серед відповідей

було виділено п'ять основних частин теми, які вони вивчили. Відповіді були детальними, тому їх було узагальнено. Результати можна спостерігати в діаграмі (Рис.2.2).

Більшість із них вказує, що запам'ятали вимоги до вибору тканин та правила розкладки лекал (10 учнів); правила розміщення лекал (9 учнів) та вимоги до розкрою та кількісні характеристики розкладки (8 учнів). До кількісних характеристик віднесено (величину припусків, товщина ліній обкрейдування, відхилення від нитки основи, відстань між лекалами). Але серед учнів були і аутсайдери, дві учениці поставила прочерки.

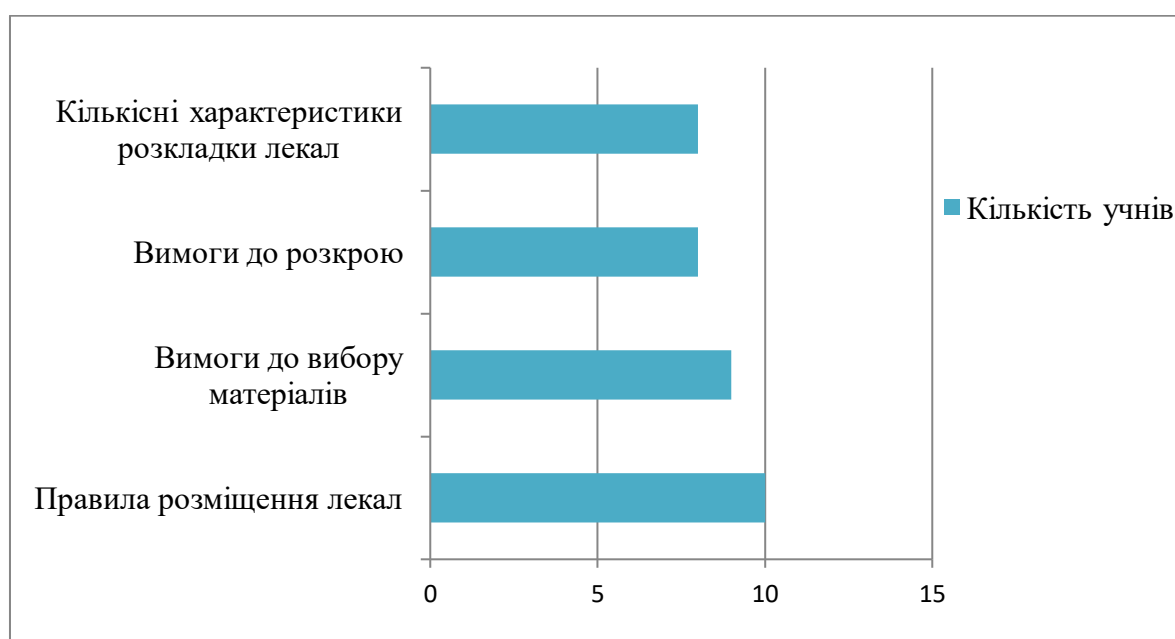

Рис. 2.2. Діаграма відповідей учнів на питання «Вкажіть, що ви запам'ятали після уроку?»

Наступні три питання вимірюють ступінь самостійності в прийнятті рішень, у вмінні брати за себе відповідальність та самооцінці. Питання достатньо є суб'єктивними, адже повноцінно дати оцінку своїй роботі важко, коли тільки вивчаєш тему, повноцінно це може зробити лише викладач, тому до опитування було залучення спостереження. Поєднання таких способів оцінки дає скласти загальну картину підготовки.

Завдяки контролю за учнями виділено ознаки недооцінювання та переоцінювання своєї роботи. Про це свідчать відповіді на питання «З якими

складнощами Ви стикнулись під час практичної роботи?». Відповіді також узагальнені (Рис.2.3).

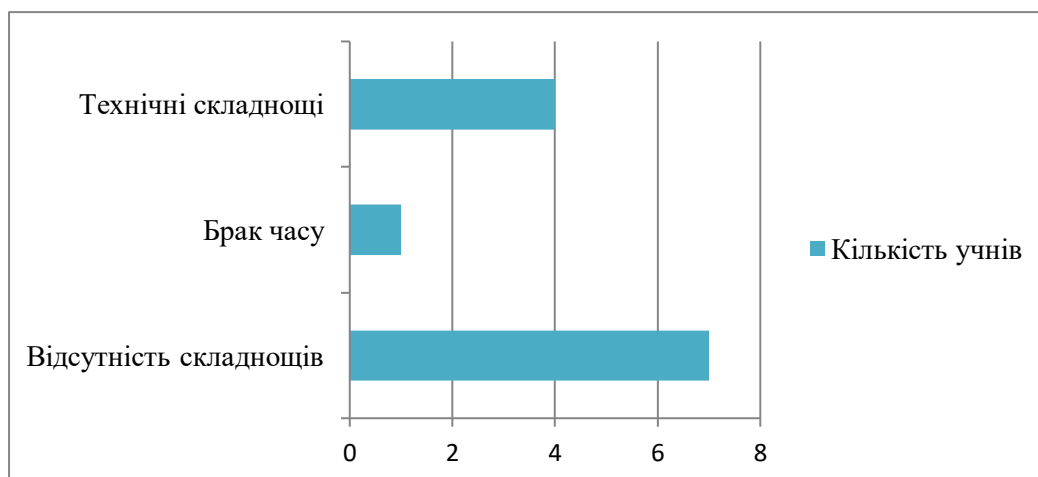

Рис.2.3. Діаграма відповідей учнів на питання «З якими складнощами Ви зіткнулись під час практичної роботи?»

До технічних складнощів було віднесено: натиск обкрейдувань, вірна сторона викройки; економна розкладка з мінімальними міжлекальними відходами. Більшість з учнів відповіли, що не мали ніяких складнощів з роботою, проте спостереження за діями учнів свідчить протилежне. Помічено, що деякі їхні роботи мали затертості, внаслідок інтенсивних стирань гумкою; робота здійснювалась двічі (учениця просила додаткові матеріали). Припускаємо, що учні не зізнались про складнощі, адже вважали це проявом слабкості. Однак, серед таких учнів є і ті, хто дійсно вважав, що зробив роботу вірно та складнощів не мав, хоча при здачі роботи були виділені помилки.

Наступне питання відображає помилки, як на думку учнів було допущено під час виконання завдання.

Серед відповідей виділено, що одна половина стверджувала про відсутність помилок, інша ж мали технічні помилки (вибрана неправильно сторона викройки, невірна величина припусків, натискання обкрейдувань і т.д.). Перевірка робіт надала можливість повноцінно оцінити працю кожного із учнів. Виявлено, що учні були впевнені у правильності своїх дій і тому в опитуванні вказали, що помилок не мають, хоча вони і були виявлені. Помилки, які допускали учні були не критичними і могли виправитись ще під час уроку.

Питання охоплювало і визначення рівня відповідальності та самостійності. Учні мали вказати чи виправили вони свої помилки, із шести учнів, які вказали на наявність похибки виправили їх лише троє, інші вказали причину, чому не вдалось це зробити. Серед частих причин було: брак часу та недостатньо знань.

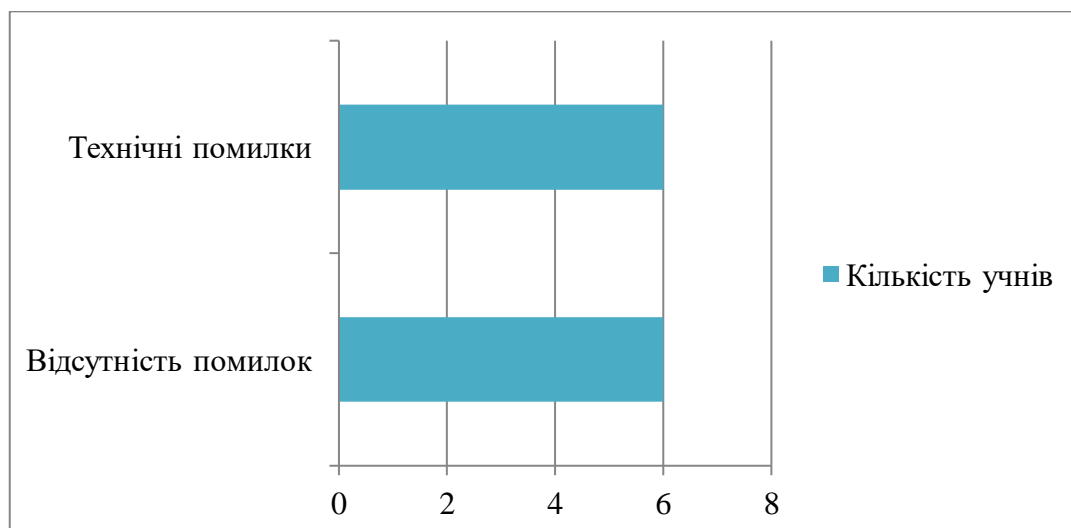

Рис.2.4. Діаграма відповідей «На вашу думку, чи присутні в вашій роботі помилки. Якщо так, то які?»

Заключне питання звучало «Як ви могли оцінити свою роботу на уроці?», де оцінка виставлялась в п'ятибальній системі в якій: 1 – високий рівень; 2 – достатній рівень; 3 - середній рівень; 4 - задовільний рівень; 5 – низький рівень. За результатами, 5 учнів оцінюють власну роботу за достатнім рівнем; 3 учні оцінили свою роботу середнім рівнем; 2 учні відповіли, що оцінюють роботу за високим та задовільним рівнем. Остання відповідь пояснюється тим, що було здано лише 10 робіт та роботи двох учнів потребують доопрацювання.

Експериментальною групою є кравці-закрійники 401 групи (4 курс, після 9 класу). Налічуваність 12 учнів.

Для експериментальної групи було проведено той самий урок, але в зміст уроку були внесені певні зміни з метою оптимізації часу навчання. Більшість інформації була подана в табличній формі, що допомогло учням швидше зорієнтуватись і засвоїти матеріал. Основні пункти були яскраво зображені в

презентації, це допомогло швидко сфокусуватись на найважливіших аспектах та графічно зобразити ключові пункти інформації.

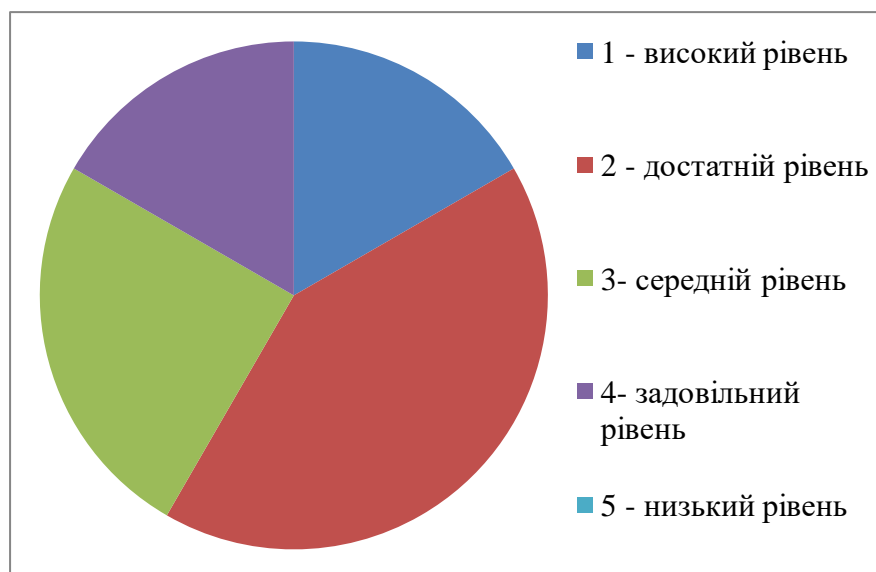

Рис.2.5. Діаграма відповідей «Як ви могли оцінити свою роботу на уроці? Оцініть від 1 до 5.»

Практична частина уроку проводилась за допомогою ситуативної гри. Ситуативна гра дозволить розвинути критичне мислення, а також перевірити розуміння та здатність до застосування теоретичного матеріалу. Це дає змогу учням одразу відточити засвоєні знання в реальних ситуаціях.

Такий підхід скоротив час, який був витрачений на вивчення теорії та залишив більше часу для практичної частини роботи. Запровадження цих змін позитивно позначилося на результативності навчання, оскільки учні мали можливість більше займатись практичною частиною і застосовувати отримані знання це можна спостерігати в результатах опитування після проведеного уроку.

Також в експериментальній групі замінено стандартні загальні обходи контролю роботи на індивідуальний підхід. Індивідуальний підхід для контролю роботи дозволяє забезпечити допомогу та зацікавленість до кожної особи в групі.

Крім того, індивідуальний підхід до контролю роботи учня виявляє складнощі та перешкоди, з якими кожен учень може зіткнутися, і розробити

індивідуальні плани дій для вирішення цих проблем. Такий підхід сприяє збільшенню ефективності та працездатності кожного учня, а також позитивно впливає на їхній розвиток та продуктивність.

Оскільки загальні обходи були замінені, то це зменшить витрати часу та ресурсів, оскільки кожен учасник групи буде контролюватися окремо, а не у рамках загальної процедури контролю. Таким чином, викладач приділяє більше уваги самим важливим питанням та проблемам, що може поліпшити якість роботи та досягнуті результати.

Згідно опитування вийшли такі результати:

У питаннях від 1 до 5 спостерігались чіткі відповіді і результатом є . За результатами, у першому, другому та четвертому питанні відповіді були 100%, тобто всі 12 учнів відповіли правильно; третє та п'яте питання мають однакову кількість правильної та неправильних відповідей: 11 учнів відповіли правильно, і тільки один допустився помилки. Отже, правильно надали відповіді 10 учнів із 12. Результат зображено в діаграмі (Рис.2.6).

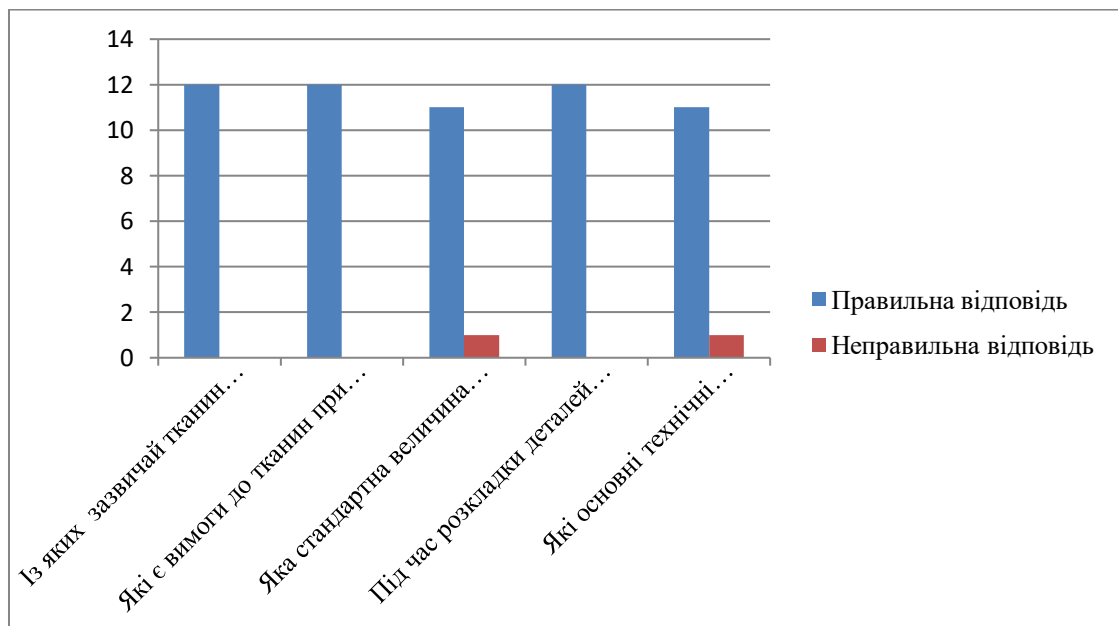

Рис.2.6. Діаграма відповідей учнів експериментальної групи на питання (1 до 5)

До ситуативної задачі учні проявили цікавість та доволі швидко давали варіанти розв'язування. Учням експериментальної групи також надавались пакет лекал в масштабі корсетного виробу та папір із дефектом. Перш ніж

давати відповідь, учні спробували здійснити розкладку лекал на папері з дефектом.

Основними відповідями були (Рис.2.7.): скомбінувати основну тканину з іншою (10 учнів), за словами учнів, це дозволить використати і тканину замовника і обійти дефекти тканини; внесення конструктивних змін в модель (5 учнів), за ідею учнів, запропонувати додати в модель конструктивних ліній, вставок та ін. Також серед відповідей було попросити замовника замінити тканину або використати іншу (4 учні) та замінити модель корсетного виробу та запропонувати альтернативу (3 учні). Декілька учнів запропонували навіть декілька варіантів розв'язання задачі.

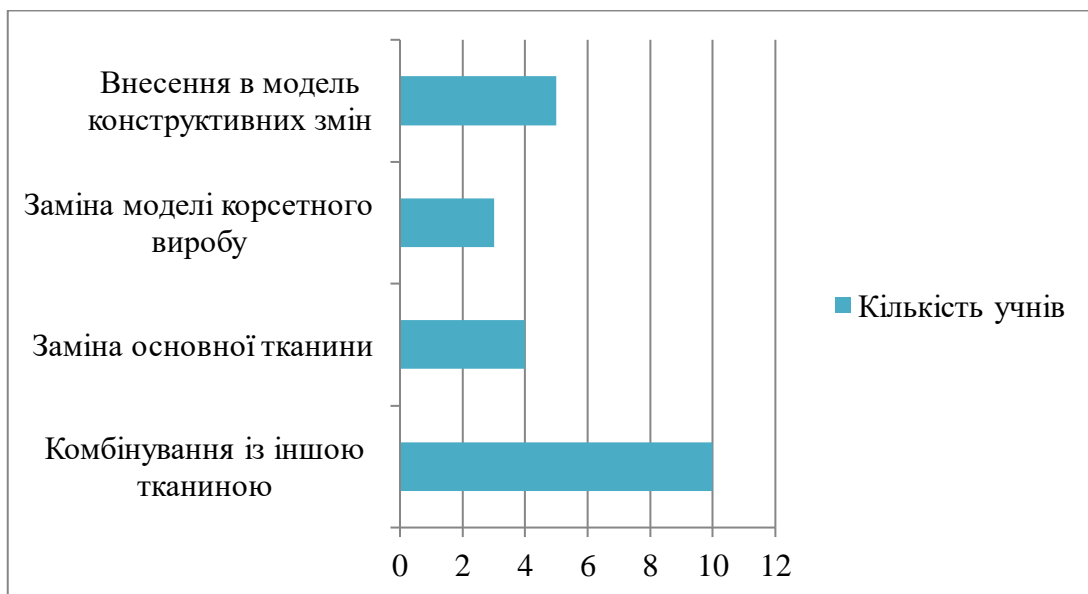

Рис.2.7. Діаграма відповідей учнів на ситуативну задачу в експериментальній групі

На питання «Вкажіть, що ви запам'ятали після уроку?» учні детально розписали, що вони запам'ятали. Відповіді узагальнено та зображено в діаграмі (Рис.2.8). Як видно із діаграми, то найкраще запам'яталось вимоги до вибору тканини для корсетного виробу та правила розміщення лекал (12 учнів). Можливим результатом такого є попередньо засвоєні знання із матеріалознавства та досвід виготовлення інших виробів.

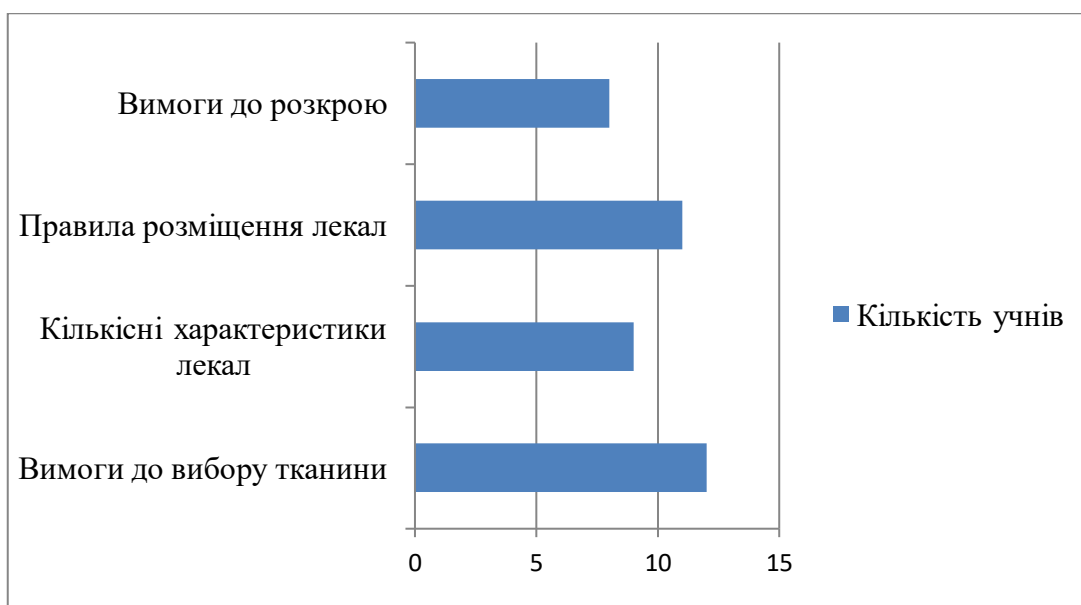

Рис.2.8. Діаграма відповідей «Вкажіть, що ви запам'ятали після уроку?»

Основними складнощами для учнів в експериментальній групі виявились: неправильна обрана величина припусків (1 учень); не могли довго зрозуміти з чого розпочати роботу (4 учнів); розміщення в одному напрямку з мінімальними міжлекальними відходами (2 учні), але більше половини визначили, що не мають складнощів в роботі (7 учнів).

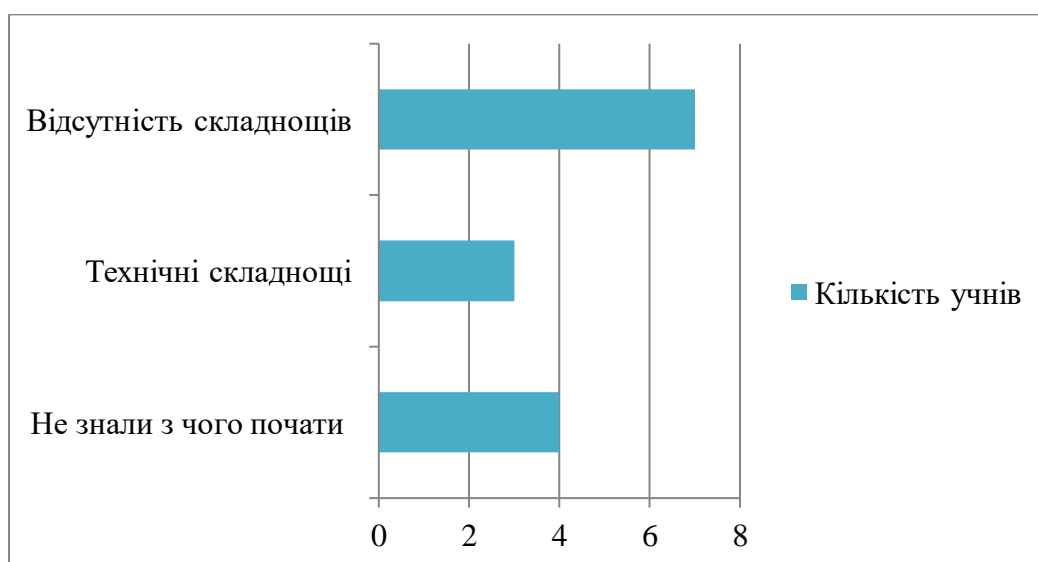

Рис. 2.9. Діаграма відповідей «З якими складнощами Ви зіткнулись під час практичної роботи?»

Серед власних помилок учні виділили: не розраховали час на роботу; великі міжлекальні відходи, невірна товщина натиску для обкрейдування.

Спостереження та оцінювання робіт підтвердило наявність лише цих помилок. Більшість учнів у роботі користувались допомогою викладача та з його підтримкою помилки було виправлено. Лише одна робота мусила завершитись вже вдома, адже учениця не встигла оформити належно роботу. Результат зображено у вигляді діаграми (Рис.2.10): відсутність помилок переважає над їх наявністю.

Останнім питанням було «Як ви могли оцінити свою роботу на уроці? Оцініть від 1 до 5», результати якого можна побачити у діаграмі (Рис.2.11).

Підсумками стало 11 завершених робіт та лише одна була не готова. Свою працю на уроці учні оцінили достатньо об'єктивно, якщо хтось допустився помилки, то оцінка була середньою, якщо робота завершена, то високий бал або вище середнього. Здійснити оцінювання роботи кожного учня допомогли індивідуальні обходи, можна було спостерігати за ходом роботи учня та правильності його дій. Сформовані оцінки відповідають дійсності.

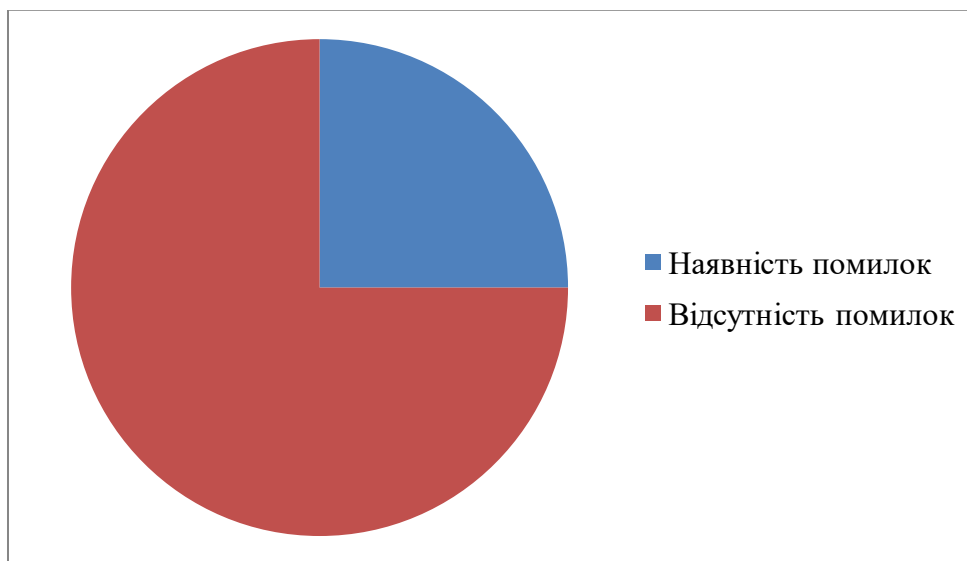

Рис.2.10. Діаграма відповідей «На вашу думку, чи присутні в вашій роботі помилки. Якщо так, то які?»

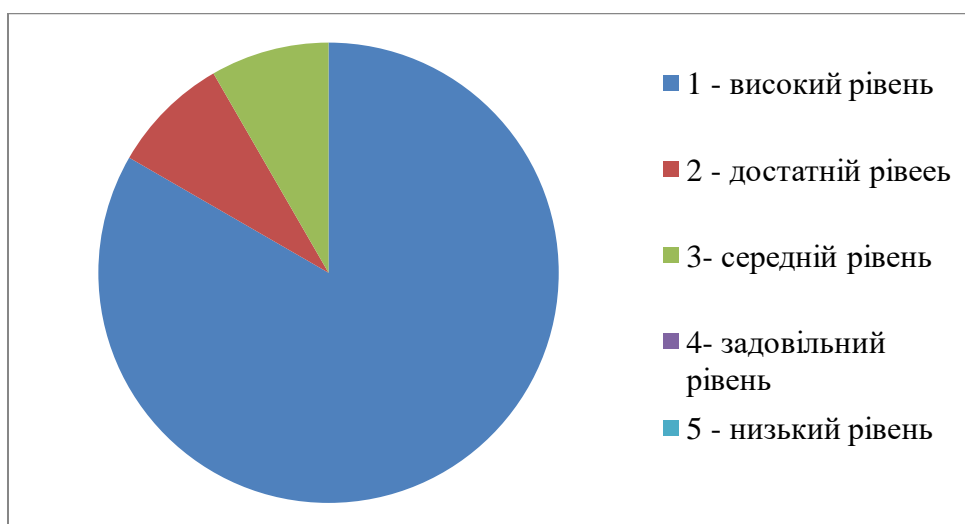

Рис.2.11. Діаграма відповідей «Як ви могли оцінити свою роботу на уроці? Оцініть від 1 до 5»

2.2. Розробка завдань та прийомів навчання для покращення рівня сформованості фахових компетентностей в професійно-теоретичній підготовці майбутніх закрійників.

Для підвищення рівня сформованості компетентностей вбачаємо розробити завдання та вправи для покращення цього рівня в межах конкретних дисциплін, «Моделювання одягу», «Технологія розкрою» та «Конструювання одягу». Адже вони є основними фаховими дисциплінами для отримання професії закрійника.

1. Залучення сторонніх («моделей») людей для навчання.

Зазвичай на уроках «Конструювання одягу», учні для побудови кресленика якогось виробу використовують типові розміри або ж власний. Тому запрошення сторонніх людей допоможе вивчити особливості різних фігур та постав. При побудові креслеників, використовуючи мірки «моделей», учні навчаються враховувати особливості кожної фігури.

Також один із варіантів цього завдання є зняття мірок в групі один одному. Тобто можна поділитись на пари, зняти мірки один одного та здійснити побудову згідно замірам партнера.

Ще один приклад використання цього прийому – моделювання одягу на людині методом наколювання. Запрошується модель, учні за допомогою

шпильок та тканини прямо на живому манекені починають моделювати. Таким чином розвивається просторова уява, проявляється творчість та вдосконалюються вміння моделювання.

2. Створення ситуативних задач.

Ситуативні задачі слугують для пошуку альтернативних вирішень для складної ситуації. Розвиває творчість, закріплює вивчені теми та допомагає вдосконалити розумові здібності.

Задача 1

Необхідно побудувати лікувальний корсет для людини із інвалідністю у якої є особливості тіла. Потрібно розробити побудову згідно її особливостей та створити такий вид застібки, який можна затягнути однією рукою.

Задача 2

Замовлено сукню. Задача закрійника змоделювати та зробити розкрій деталей виробу. Замовник, в процесі обговорення деталей виробу щоразу вносив правки в модель, в результаті вибір зупинився на моделі сукні із відсутністю виточок. Ваша задача змоделювати сукню так, що були відсутні нагрудна та талієва виточки. Для цього учням надаються лекала сукні за допомогою яких роблять трафарети для моделювання. Учні повинні розділити виточки і пустити їх в припуски.

3. Проблемна ситуація

Застосування прийому у процесі вивчення нової теми сприяє розвитку творчості, критичного мислення, навчить знаходити причинно-наслідкові зв'язки, та закріпить вивчене.

Приклад застосування: ваша знайома має стару тканину, яка дісталась їй від бабусі, вона є дорогою для неї, як пам'ять. Знайома хоче щось пошити із тканини, щоб носити цю річ і згадувати про бабусю, ви погодились. Обрано модель спідниці, побудували, зробили лекала і приступили до розкрою. Помітили, що тканина містить багато плям, тканина втратила свій колір, вицвіла. Ваша задача здійснити розкладку так, щоб оминати ці дефекти і здійснити розкрій.

3. Ділова гра

Учнівська група ділилася на дві частини: одна група це модельєри, інші кравці-закрійники. Усі вони розробляють модель жіночого костюму. Модельєри зробили ескіз моделі, а закрійникам необхідно зробити технічний рисунок. Але по виконанню технічного рисунка, у групи модельєрів виникли питання несхожості із ескізом. Задача закрійників полягає в поясненні іншій групі про раціональність та правильність своїх дій, чому немає того чи іншого елементу зображених на ескізі моделі. За допомогою питань та відповідей, учні мають відповідати аргументовано та пояснювати свою точку зору.

4. Колективне завдання

Виконання такого завдання підвищить рівень мотивації та командного духу. Яскравим прикладом застосування на уроці є: спільна побудова кресленника на дошці, розділивши процеси для кожного. Учень виходить до дошки, роблячи свій процес, тим часом інші мають слідкувати за його діями та давати підказки у разі допущення помилки.

5. Скорочення змісту нової інформації

Прийом оптимізує процес вивчення нового матеріалу та допоможе викласти основні положення теми уроку. Здійснити це можливо за допомогою таблиць, презентацій, відео.

Згідно запропонованих завдань та прийомів пропонуємо урок теоретичного навчання з їх використанням.

План уроку

з дисципліни «Технологія розкрою»

Тема уроку: Ознайомлення з технічними вимогами до розкрою корсетних виробів. Розкладка деталей корсетного виробу.

Годин на тему: 2

Мета уроку: Навчальна: ознайомити учнів з основними технічними вимогами до розкрою корсетних виробів (технічні вимоги до розкрою еластичних тканин; напрямок нитки основи).

Виховна: виховувати в учнів уважність, точність, самостійність

Розвиваюча: сприяти розвитку в учнів наочно-образного мислення, зорової пам'яті, спостережливості та точності

Методи проведення уроку: лекція, розповідь, пояснення, опитування, демонстрація, ілюстрація, ситуативна гра, індивідуальна робота.

Матеріально-технічне оснащення уроку: пакет деталей бюстгальтера, презентація, комп'ютер, інтерактивна дошка, прості олівці, папір з дефектом, опитувальник.

Міжпредметні зв'язки: матеріалознавство, технологія виготовлення одягу, конструювання.

Використана література:

1. Березненко С. Основи технологій експериментального та підготовчо-розкрійного виробництв: навч. посіб. К.: КНУТД, 2017. С. 171.

2. Технологія виготовлення виробів різного асортименту: лабораторний практикум для студентів спеціальності «Технології легкої промисловості». Хмельницький: ХНУ, 2017. С. 128. URL: <https://tksv.khmnu.edu.ua/metod/2017/tvvra.pdf>

Хід уроку

1. Організаційна частина:

1. Рапорт чергового про присутність учнів.
2. Перевірка підготовленості учнів до заняття.
3. Визначення мети уроку та формування мотивації разом із учнями.

Мета уроку: Ознайомитись із технічними вимогами до розкрою корсетних виробів та здійснити розкладку деталей корсетного виробу.

Мотивація: вивчити особливості матеріалів, які призначенні для пошиття корсетних виробів та навчитись здійснювати розкладку деталей згідно технічних вимог.

2. Актуалізація опорних знань:

Усне опитування

- Які бувають види корсетних виробів?

- Які є способи настилу?
- Які є способи розкрою матеріалів?

3. Викладення нового матеріалу:

- Ознайомлення з основними технічними вимогами до розкрою корсетних виробів за допомогою розповіді, демонстрації презентації.

Технічні умови (вимоги) на розкладку лекал – це правила, дотримання яких демонструє високий рівень якості одягу та економного витрачання матеріалів [3].

Вимоги до вибору матеріалу

Основні властивості:

- Міцні на розрив;
- багаторазове розтягування;
- пружні;
- невелика розтяжність;
- не тверді;
- гладка поверхня;
- хороша паро- водонепроникність;
- гігроскопічність;
- стійкість у формі

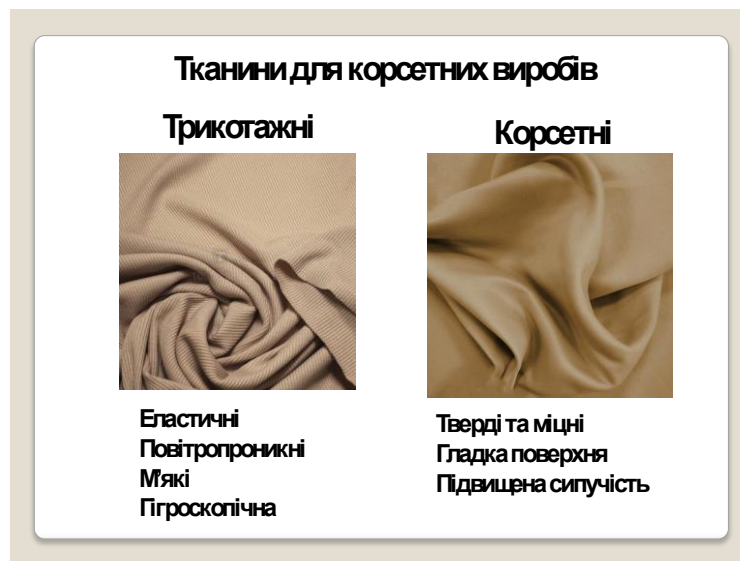
Показ слайду №2

Вимоги до вибору матеріалу	
Фізичні властивості	міцні на розрив багаторазове розтягування пружні невелика розтяжність не тверді гладка поверхня
Функціональні властивості	хороша паро- і водонепроникність гігроскопічність

Корсетні вироби зазвичай виготовляють із корсетних тканин та еластичних матеріалів. Корсетними тканинами вважають атлас, дамаст, дамас та інші. Характеристика цих тканин міцність, гладка поверхня, підвищена сипучість, значна усадка, але за рахунок великого ступеню міцності, корсетні вироби із таких тканин ускладнюють експлуатацію.

Трикотажні тканини мають такі особливості: м'які, еластичні, забезпечують не утруднений рух людини, зокрема при щільному обляганні тіла, драпіруються, велика повітропроникність і гігроскопічність.

Показ слайду №3

Також використовується для пошиття корсетних виробів бавовняні матеріали: ситець, бавовна, сатин та інші. Але найбільш використовуваними є еластичні трикотажні матеріали. Технічні вимоги до розкрою корсетних виробів на пряму залежить від виду матеріалу, який використовується при виготовленні. Тому розберемо технічні вимоги до розкроювання деталей корсетного виробу на таких матеріалах.

Таблиця 2.2

Технічні вимоги до розкроювання виробів із еластичних трикотажних матеріалів[3;46]

Підготовка до розкрою.	до Декатирування матеріалу гарячою праскою з парою
------------------------	--

Продовження таблиці 2.2

Визначення напрям розтягу перед розкроем	Напрямок розтягу повинен бути паралельним основному напрямку деталей виробу .
Врахування розтяжки при розкрої на трикотажному	Рекомендується використовувати розкрій з невеликим запасом тканини, оскільки трикотаж може розтягуватися під час зносу або пошиття.
Розташування лекал	В одному напрямку паралельно нитки основи
Норма розміру відходів	По довжині настилу складає до 1,2 % для трикотажних полотен
Глибина надсікань для трикотажних матеріалів	3 мм.

Під час розладки варто дотримуватись технічних умов. Технічні умови (вимоги) на розкладку лекал – це правила, дотримання яких закладає основи високого рівня якості готового одягу та економічного витрачання матеріалів [3]. Вони полягають у наступному:

Таблиця 2.3

Технічні умови (вимоги) на розкладку лекал

Величина допустимих відхилень від нитки основи	$\pm 0,5 \dots 2,0\%$.
Відхилення від лекал не повинні перевищувати	Основні деталі $\pm 0,10 \dots 0,15$ см. У менш відповідальних зрізах деталей $\pm 0,15 \dots 0,20$ см.
Обкрейдування лекал	Товщина ліній обкрейдування повинна бути не більшою 0,1 см; внутрішня сторона ліній обкрейдування повинна співпадати з контуром лекал
Величина припусків	Основними припусками є 0,5-0,7 см.

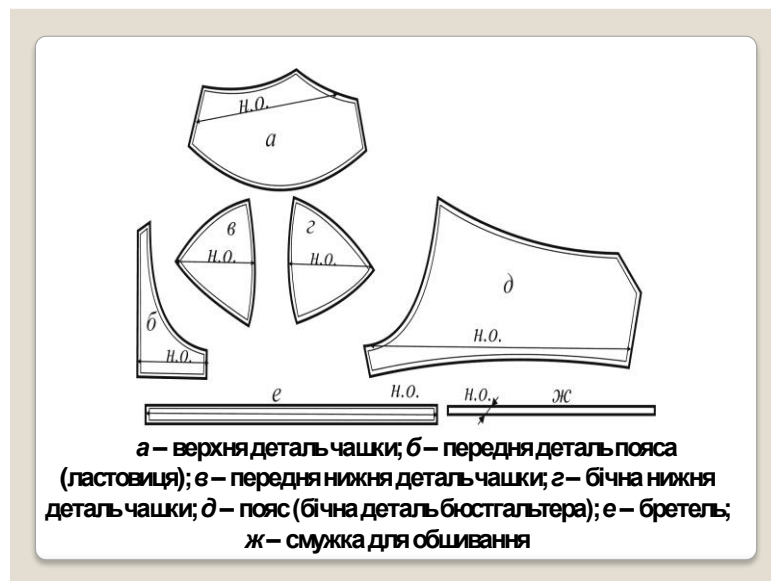
Розкладка лекал здійснюється відповідно напрямку нитки основи або з відхиленням від них, але не більшим, ніж це припустимо для кожної деталі; Розкладку лекал потрібно виконувати найбільш економічним способом з найменшим показником міжлекальних відходів.

Міжлекальні відходи – це небажані проміжки між лекалами розкладки, що не входять у корисну площу розкладки. Скорочення міжлекальних відходів допоможе зменшити витрати на матеріал, а отже і вартість на одиницю.

Згідно принципу розкроювання, спочатку необхідно розкласти великі деталі, менші деталі укладають між великими. Це полягає в розміщенні великих та середніх деталей, щоб утворились виїмки для дрібних деталей.

Основні деталі виробу:

Показ слайду №4

4. Практична робота:

- Демонстрація виконання розкладки на прикладі корсетного виробу бюстгальтера проведенням ситуативної гри

Давайте відтворимо усі нові знання за допомогою ситуативної гри. Зараз я роздаю кожному деталі бюстгальтера (Рис.2.13) і папір з дефектом(Рис.2.12). Умови є такими: вам замовили індивідуальне пошиття корсетного виробу – бюстгальтера. Ваші колеги, розробили конструкцію та викрійки, ваша задача здійснити розкладку викрійок з припусками на шви. Але під час підготування

тканини до розкрою було зроблено дефект, тканину пропалили праскою. Щоб вийти із цієї ситуації необхідно зробити економну розкладку.

Хто менше використає умовного полотна для розкладки, той і переможе. Перевірка буде здійснюватись за допомогою вимірювання занятого полотна.

Рис.2.12. Папір з дефектом

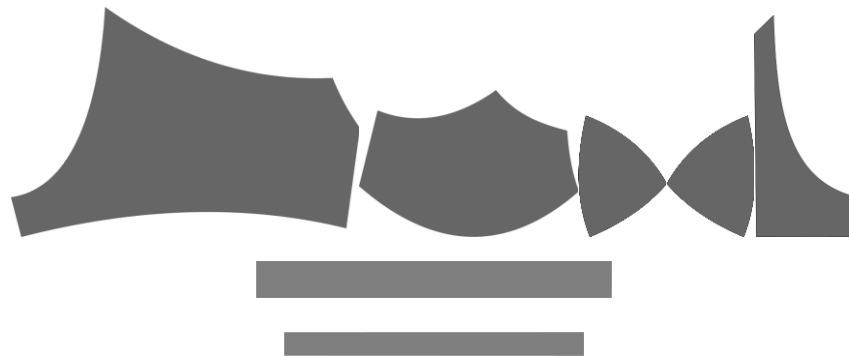

Рис.2.13. Деталі бюстгальтера

5.Закріплення нового матеріалу:

- Закріплення пройденого матеріалу за допомогою опитування

Давайте закріпимо знання за допомогою усного опитування. Зараз я роздаю опитувальник, у вільній колонці ви записуєте відповідь. Зверніть увагу, присутні питання із розгорнутими відповідями.

Питання для опитування учнів

1.Із яких зазвичай тканин виготовляється корсетні вироби?

- А) синтетичних тканин;
- Б) трикотажних тканин;
- В) шовкових тканин.

2.Які є вимоги до тканин при виборі матеріалу для корсетних виробів?

- А) Міцність, легкість, паро- та водонепроникність;
- Б) Еластичність, твердість, гігроскопічність;
- В) Стійкість до усадки, зносостійкість, сипучість

3. Яка стандартна величина припусків при розкроюванні виробу?

- А) 0,5 - 0,7 см;
- б) 1 см;
- В) 1,0-1,5 см

4. Під час розкладки деталей корсетних виробів із однотонного трикотажу застосовується:

- А) розклад деталей в будь якому напрямку;
- Б) розміщення деталей співставляючи тканинний візерунок;
- В) розкрій деталей за одним напрямком.

5. *Визначіть зайву відповідь*

Які основні технічні параметри враховуються при розкрої корсетних виробів?

- А) Напрямок розміщення деталей відповідно до нитки основи;
- Б) Величина допустимих відхилень від нитки основи;
- В) Властивості обраних матеріалів для пошиття виробу;
- Г) Кількість деталей виробу;
- Д) Величина припусків;

6. *Розв'яжіть ситуаційну задачу.*

Під час виготовлення корсету ви зіткнулись з проблемою, потрібних матеріалів не вистачає для розкрою деталей навіть при економній розкладці, через велику кількість дефектів. Необхідно знайти способи вирішення ситуації, опишіть ваші можливі дії. *(ніяких умов та обмежень немає, крім технічних вимог розкладки та розкрою)*

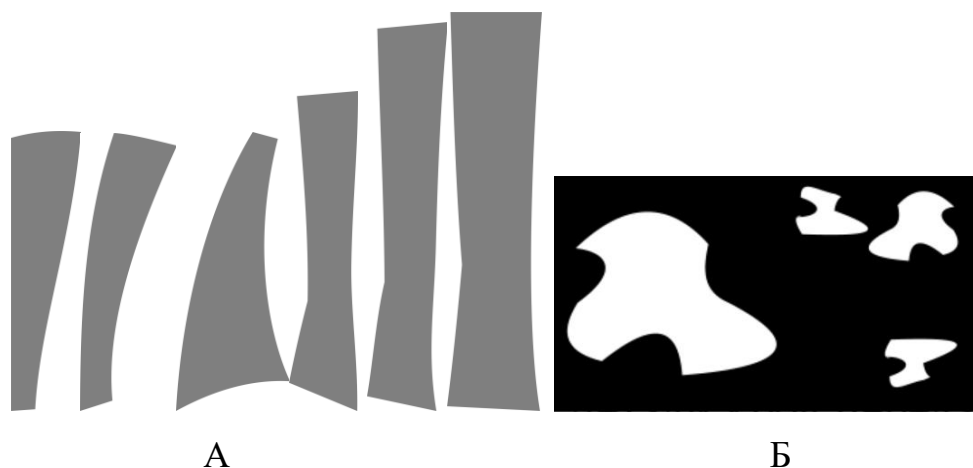

Рис.2.14 Деталі для ситуативної задачі (А - деталі корсету; Б - папір з дефектом)

7. *Дайте розгорнуту відповідь*

Вкажіть, що ви запам'ятали після уроку?

8. *Дайте розгорнуту відповідь*

З якими складнощами Ви зіткнулись під час практичної роботи? 9.

9. *Дайте розгорнуту відповідь.*

На вашу думку, чи присутні в вашій роботі помилки. Якщо так, то які?»

10. *Дайте розгорнуту відповідь.*

Як ви могли оцінити свою роботу на уроці? Оцініть від 1 до 5.

6. Поточний інструктаж

Цільові обходи:

1-й обхід: перевірка правильності організації робочого місця

2-й обхід: перевірка записування конспекту;

3-й обхід: індивідуальне інструктування учнів (роз'яснення способу розміщення лекала)

7. Заключний інструктаж:

7.1. Підведення підсумків:

- аналіз проведеної роботи;

- виявлення найкращих за орієнтуванням у темі;

- виставлення оцінок.

7.2. Видача домашнього завдання:

- повторити вивчене;
- виконати самостійну роботу: здійснити розкладку деталей корсетного виробу – напівграція.

2.3.Формувальний етап експерименту

Для визначення рівня сформованості фахових компетентностей варто оцінити роботу учнів за трьома критеріями методикою ранжування. Критеріями оцінювання є когнітивний, діяльнісний та оцінювально-рефлексивний, вони описані у таблиці 2.1.

Виставлення оцінок здійснювалось орієнтуючись на результатах опитувань та спостережень за діями учня на уроках. Оцінки виставляються згідно п'ятибальної системи, де 5 - високий бал; 4 - достатній бал; 3 - добре; 2 - задовільний; 1 - незадовільно. Варто здійснити розрахунок двох груп: контрольної та експериментальної (Таб.2.4 і Таб.2.5). Будемо вважати, що оцінка 5 – це показник найвищого рівня сформованості компетентності за кожним критерієм.

Таблиця 2.4

Розрахунок середнього балу рівня сформованості за трьома критеріями контрольної групи

Учні	Когнітивний критерій (засвоєння теоретичних аспектів теми(питання 1-5))	Діяльнісний критерій (практичне відтворення теоретичних знань(ситуативна задача, самостійна робота))	Оцінювально-рефлексивний критерій (самостійність в роботі)
1	2	3	4
Учень 1	5	4	5
Учень 2	3	4	3
Учень 3	4	2	2
Учень 4	5	5	5

Продовження таблиці 2.4

1	2	3	4
Учень 5	4	2	4
Учень 6	1	1	1
Учень 7	5	4	5
Учень 8	3	2	2
Учень 9	5	4	4
Учень 10	5	4	4
Учень 11	5	2	2
Учень 12	5	4	5
Разом	50	38	42
Сер.значення	4	3	3,5

Дослідження середнього значення рівня сформованості здійснюється за формулою:

$$K_{сер} = \frac{a_1+a_2+\dots+a_n}{n} \quad \text{Формула 2.1}$$

де, $K_{сер}$ – середнє значення рівня сформованості;

a_1, a_2, a_n – оцінка учня;

n – кількість учнів.

Обчислення за формулою дає розуміння, що середнє значення рівня сформованості фахових компетентностей у контрольній групі має такі результати: когнітивний критерій – 4 бали; діяльнісний критерій – 3 бали; оцінювально - рефлексивний критерій – 3,5 бали. Тобто рівень сформованості у цій групі дорівнює 10,5 бала із 15 можливих.

Таблиця 2.5

Розрахунок середнього балу рівня сформованості за трьома критеріями
експериментальної групи

Учні	Когнітивний критерій (засвоєння теоретичних аспектів теми(питання 1-5))	Діяльнісний критерій (практичне відтворення теоретичних знань(ситуативна задача, самостійна робота))	Оцінювально-рефлексивний критерій (самостійність в роботі)
1	2	3	4
Учень 1	5	5	5
Учень 2	5	5	5
Учень 3	5	5	5
Учень 4	5	5	5
Учень 5	5	4	4
Учень 6	4	4	3
Учень 7	5	4	5
Учень 8	5	5	5
Учень 9	4	5	4
Учень 10	5	4	4
Учень 11	5	5	5
Учень 12	5	4	5
Разом	58	55	54
Сер. значення	4,8	4,5	4,5

У експериментальній групі рівень сформованості компетентностей групи за такими критеріями: когнітивний критерій – 4,8 бали; діяльнісний критерій – 4,5 бали; оцінювально-рефлексивний критерій – 4,5 бали. Рівень засвоєння знань у цій групі дорівнює 13,8 бала із 15 можливих.

За обчисленням середнього балу двох груп за критеріями, то можна помітити різницю в рівнях сформованості фахових компетентностей (Рис.2.12). У експериментальної групи значно вищий показник балів.

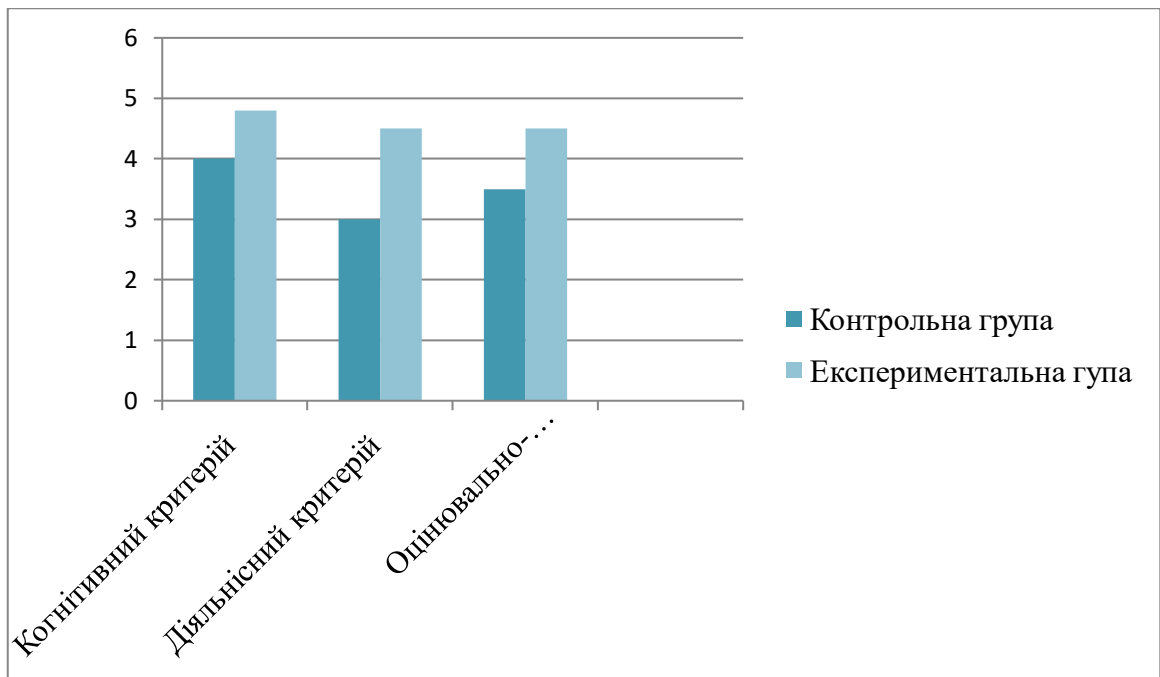

Рис.2.12. Порівняння середнього балу груп за критеріями

Обчислимо ефективність за допомогою критерію t-критерій Ст'юдента. Для цього визначимо нульову та альтернативну гіпотезу.

Нульова гіпотеза (H_0) – рівень сформованості фахових компетентностей у закрійників однаковий і в контрольній, і в експериментальній групі, де $x_1 - x_2 = 0$, де x_1, x_2 – порівнювальні значення ознак[24].

Альтернативна гіпотеза (H_1) – рівень сформованості фахових компетентностей у експериментальній групі буде вищим, ніж в контрольній, $x_1 \neq x_2$.

Далі для перевірки сформованих гіпотез залучимо для обрахунку t-критерій Ст'юдента. Для визначення рівня необхідно визначити вибірку. Для цього є показник d – різниця значень [41]. Розрахунок здійснюється за формулою 2.2.

$$t = \frac{xd \cdot \sqrt{n-1}}{sd} \quad \text{Формула 2.2}$$

Де, dx – вибіркоче середнє для вибірки різниць, Sd – вибіркоче середнє квадратичне відхилення для вибірки різниць, n – об'єм вибірки різниць [40]. За умовами, вибірками є три критерії оцінювання. Результати обчислено подано у таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

Розрахунок даних для визначення t-критерію

Вид групи	Когнітивний критерій	Діяльнісний критерій	Оцінювально-рефлексивний критерій	Σ
Експериментальний- x_{1i}	4,8	4,5	4,5	13,8
Контрольний - x_{2i}	4	3	3,5	10,5
$d_i = \Sigma x_{1i} - \Sigma x_{2i}$	0,8	1,5	1	3,3
$(d_i - x_d)^2$	0,09	0,16	0,01	0,26

Обчислимо x_d за формулою:

$$x_d = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n d_i \quad \text{Формула 2.3}$$

Вибіркове середнє вийшло $x_d = \frac{3,3}{3} = 1,1$;

Для обчислення Sd^2 вибіркове середнє квадратичне відхилення використаємо формулу:

$$Sd^2 = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n d_i (d_i - x_d)^2 \quad \text{Формула 2.3}$$

За розрахунком $Sd^2 = \frac{0,26}{3} = 0,09$, а для того щоб знайти Sd варто застосувати корінь для обчислення: $Sd = \sqrt{0,09} = 0,3$.

Знайшовши вибіркове середнє відхилення для вибірки різниць можна розраховувати значення t-критерія Ст'юдента згідно формули 2.2:

$$t = \frac{1,1 * \sqrt{3-1}}{0,3} = 5,31$$

Для того, щоб зрозуміти, яка із гіпотез вірна, необхідно визначити рівень значущості, обрано $\alpha=0,05$. Обраний рівень демонструє 5% ймовірності

відхилення від даних і це є особливості вибірки. Ступень вільності $l=n-1=2$, тоді $t_{кр} = 4,30$ (згідно таблиці критичних значень t-критерія [40]).

Основна гіпотеза H_0 приймається якщо $t_{кр}$ більше за t , але за розрахунками вийшло навпаки $t > t_{кр}$, що свідчить про підтвердження альтернативної гіпотези (H_1).

Отже, згідно отриманих результатів, можна стверджувати, що внесені зміни в навчання для експериментальної групи позитивно вплинули на рівень сформованості фахових компетентностей закрійників під час теоретичного уроку. А також стверджуємо, що рівень фахових компетентностей залежить від вибору методів ведення уроків професійно-теоретичної підготовки.

Висновки до розділу 2

Другий розділ містить опис проведення педагогічного експерименту, який був здійснений під час переддипломної практики у Львівському вищому професійному училищі технологій та сервісу. Експеримент включав контрольну та експериментальну групи учнів, які стали об'єктами дослідження. У рамках експерименту було створено два плани уроків, один з використанням традиційних методів та прийомів, а інший з інноваційними.

У кінці кожного уроку було проведене тестування, щоб визначити, наскільки ефективний був процес формування фахових компетентностей кожної групи учнів в рамках обраних методів проведення уроків. В якості критеріїв сформованих компетентностей використовувалися: когнітивний, діяльнісний і оцінно-рефлексивний показники. Ці показники були використані для обчислення t-критерію Ст'юдента і доведення гіпотези.

Для розрахунків були виставлені оцінки учням і обчислено середній бал групи за кожним з критеріїв. На підставі результатів експерименту можна зробити висновок, що висунута гіпотеза підтверджена. Результати свідчать, що використання інноваційних методів на уроках професійно-теоретичної підготовки значно впливає на рівень сформованості фахових компетентностей майбутніх закрійників. Відповідно до результатів експерименту було розроблено приклади завдань та прийомів навчання для покращення рівня сформованості фахових компетентностей в професійно-теоретичній підготовці майбутніх закрійників. А також відповідно до прикладів було розроблено плани уроки (Додаток В, Г, Д).

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі представлено розгляд теми на підставі теоретичної та практичної складової. Дослідження полягало у аналізі теоретичних засад теми та проведення педагогічного експерименту.

Результатом проведеного дослідження є виконання завдання:

1. У ході аналізу вітчизняних наукових досліджень було проаналізовано визначення та різні підходи до формування компетентності. У результаті цього було сформульовано загальне поняття компетентності, яка включає комплекс знань, вмінь, навичок, важливих особистих цінностей та досвід особи, що дозволяє їй ефективно виконувати певні завдання покладаючись на моральні-етичні цінності та отриманого досвіду, досягати поставлених цілей та розвиватися в даній сфері.

На основі здійсненого аналізу теоретичних засад виокремлено види компетентностей та помічено залежність один від одного. Серед них виділено загальні, інтегральні та фахові компетентності. Розкриття їхньої сутності дало зрозуміти їх залежність. Згідно досліджень до формування компетентностей відносять декілька підходів. Серед всіх було виділено основні, такі як: системний, особисто-орієнтований, діяльнісний та компетентнісний. Було окреслено основні їх положення та особливості, завдяки цьому, компетентнісний підхід було виділено як основний, оскільки він об'єднує попередні підходи та було використано як базис для подальшого дослідження.

Вивчення специфіки компетентнісного підходу дозволило виділити його функції та завдання. Головним завданням компетентнісного підходу є формування у майбутніх кваліфікованих фахівців професійних навичок та якостей, що необхідні для успіху в сучасному професійній діяльності. Згідно цього підходу, розроблено принципи підготовки майбутніх робітників, які включають орієнтацію на розвиток компетентностей, навчання на основі ситуативних утворень, активну та самостійну позицію учня, інтеграцію знань та вмінь, а також орієнтацію на самоосвіту й навчання протягом життя.

2. Розкрито теоретичне підґрунття професійної підготовки майбутнього робітника та описано особливості професії закрійника. Основною ціллю професійної підготовки стало формування фахових компетентностей робітника для їхнього подальшого використання у професійній практиці. У рамках дослідження було проаналізовано теоретичну основу фахових компетентностей та згідно з Державним стандартом визначено фахові компетентності закрійника. Серед них виокремлено: знання та розуміння технічної сутності фахових предметів; навички використання теоретичних знань на практиці, вміння користуватись технічними матеріалами, інструментами та програмами; практичні навички заміру, розкрою, пошиву та ремонту; вміння спілкуватись та працювати самостійно або у складі команди.

Згідно сформованих компетентностей було визначено етапи формування та критерії оцінювання. Етапи включають мотиваційно-цільовий, інформаційно-змістовий, операційно-діяльнісний та практично-рефлексивний. Критерії оцінювання включають ціннісно-орієнтаційний, мотиваційно-цільовий, когнітивно-змістовий, когнітивно-функціональний, діяльнісний-технологічний, діяльнісно-практичний та оцінювально-рефлексивний.

3. При реалізації компетентнісного підходу у професійній підготовці закрійників використовуються різні методи та прийоми. Були проаналізовані основні методи та прийоми підготовки, зокрема перцептивні, методи залежно від характеру пізнавальної діяльності, проблемно-розвиваючі та інтерактивні методи.

У процесі підготовки використовуються різні типи уроків; індивідуальне заняття учнів; консультації; екскурсії. На основі аналізу змісту кожного з них, визначено основну форму здійснення підготовки – урок. Серед яких виділено: лекції, бесіди, семінари, метод проблемних ситуацій, ділових ігор, технічного диктанту. Виділено особливості традиційного уроку: традиційно теоретичного уроку, які звучать так: проведення лекцій, бесід, демонстрацій викладачем ходу дій; опитування учнів в кінці уроку; високий статус викладач (основна фігура у процесі уроку); одностороння комунікація та пасивне сприйняття інформації;

чітка структура уроку; індивідуальна робота побудована на принципі самостійності, без залучення викладача.

4. Розроблено модель формування фахової компетентності майбутніх закрійників у процесі професійно-теоретичного навчання. Виділено основні складові моделі: цільовий, змістовний, діяльнісний, результативно-корекційний. За допомогою моделі, узагальнено усі необхідні компоненти для формування фахових компетентностей майбутнього закрійника під час професійно-теоретичної підготовки. Модель систематизувала та структурувала процес формування фахових компетентностей у майбутніх закрійників.

5. Був організований і проведений педагогічний експеримент, в рамках якого було перевірено гіпотезу, що рівень формування фахових компетентностей під час теоретичної підготовки буде вищий завдяки ведення навчання інноваційними методами, аніж традиційними. Для цього було підготовлено два уроки: один з використанням традиційних методів навчання, інший – інтерактивних. Експеримент проводився залучаючи дві навчальні групи закрійників. Для вимірювання рівня знань та сформованості компетентностей після уроку було застосовано опитування. Результати опитування були оцінені та обчислені за допомогою ранжування та t-критерію Ст'юдента для вивчення рівня ефективності.

За результатами оцінювання, у контрольній групі середній бал є 10,5, а у експериментальній групі – 13,8 із 15-бальної шкали. Обчислення t-критерію Ст'юдента дає розуміння, що рівень формування компетентностей у експериментальній групі буде вищим, аніж у контрольній. Такий висновок базується на вищих балах у експериментальній групі, а це свідчить, що рівень сформованості фахових компетентностей є кращим. Таким чином висунута гіпотеза є підтвердженою.

6. Після проведення педагогічного експерименту були зроблені висновки, які послужили основою для розробки завдань та прийомів, які можна

використати під час проведення теоретичних дисциплін майбутніх закрійників для підвищення рівня сформованості фахових компетентностей.

Розроблені приклади завдань та прийомів використались при створенні вдосконалених планів уроку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Академічний тлумачний словник української мови. URL:<http://sum.in.ua>
2. Антошкіна Л. Компетентнісний підхід в сучасній освіті. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2014. № 3. С. 14-16.
3. Березненко С. Основи технологій експериментального та підготовчо-розкрийного виробництв: навч. посіб. К.: КНУТД, 2017. С. 171.
4. Бех І. Компетентнісний підхід у сучасній освіті. Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технологія. Київ: Генезис, 2009. С. 21–24.
5. Бібік Н. Переваги і ризики запровадження компетентнісного підходу в шкільній освіті. *Український педагогічний журнал*. 2015. № 1. С. 47-57.
6. Бондар С. Процес формування ключових компетентностей учнів. *Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова*, 2012.С.44-52.
7. Бусел В. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Київ: Перун, 2009. С.1728.
8. Герлянд Т. Особливості формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників. *Молодь і ринок*. 2011. № 5. С. 55–58.
9. Глікман С., Сосницька Н. Сутність та структура професійних якостей. *Наукові записки. Серія: Проблеми методики фізико-математичної та технологічної освіти*, 2017. № 11 (4). С. 134–138.
10. Голованова Т. Теоретичні засади професійної компетентності майбутнього викладача вищої школи. *Вісник Запорізького національного університету. Педагогічні науки*, 2018. № 1. С. 68 –75
11. Головань М. Компетенція і компетентність: досвід теорії, теорія досвіду. *Вища освіта України*, 2008. № 3. С. 23 – 30.
12. Гончаренко С. Педагогічні дослідження: Методологічні поради молодим науковцям. Київ; Вінниця: ДОВ «Вінниця», 2008. С.278
13. Державний стандарт початкової загальної освіти. URL: <http://mon.gov.ua/content/%D0%9E%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B0/derj-standart-pochatk-new.pdf>

14. Державний стандарт професійно-технічної освіти. Професія: Закрійник. 2016. С. 60. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/pto/standarty/2016apr.doc>

15. Дубасенюк О., Вознюк О. Професійна педагогічна освіта: компетентнісний підхід: монографія. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. С. 19-33.

16. Дубницька О. Вимоги до формування професійної компетентності майбутніх фахівців швейного профілю. Наук.-метод. журн. Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. Л.: 2012. №04. С. 230.

17. Євдоченко О. Діяльнісний підхід до формування експериментальних умінь як складової професійної компетентності майбутніх хіміків. *Проблеми освіти*, 2019. № 91. С. 152-157.

18. Заблоцька О. Компетентнісний підхід як освітня інновація: порівняльний аналіз. *Вісник Житомирського державного університету: Педагогічні науки*, 2008. Вип. 40. С. 68

19. Зайченко І. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів, 2-е вид. К: «Освіта. України», «КНТ», 2008. С. 528

20. Кубенко І. Що таке компетентність і як її розуміють в освіті. *Додаток до електронного журналу «Теорія та методика управління освітою»*, 2010. Вип. №1.

21. Кучинська О. Особистісно орієнтований підхід у формуванні професійної компетентності майбутніх фахівців. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*, 2013. Вип. 34. С. 169-174.

22. Литвин А., Лаун С., Тупало О. Основні підходи до вивчення фахових компетентностей майбутніх фахівців. *Наука і техніка сьогодні*, 2022. № 13. С. 346-356.

23. Луговий В.І. Європейські кваліфікаційні метарамки: Запровадження Національної рамки кваліфікацій в контексті нового Закону України «Про вищу

освіту». МСКО-2013: Матеріали Національної команди експертів проекту ЄС «НЕО в Україні». 2014.С.60

24. Лузік Е., Ільїна Т. Навчально-методичний комплекс. Київ: СМЯ НАУ НМК,2017.С.53

25. Маракенко В.Структура дослідницької компетентності майбутніх лікарів. *Витоки педагогічної майстерності*. 2016. Вип. 18.С.195-200.

26. Мартинець В., Надточій Ю.Особливості мотивації персоналу на швейному виробництві, 2012. URL:<https://core.ac.uk/reader/14060100>

27. Марущак О. Поняття компетентності у педагогічній діяльності. *Креативна педагогіка: Академія міжнародного співробітництва з креативної педагогіки «Полісся»*. Житомир, 2016. Вип. 11. С. 97 – 108.

28. Мельник Л. Сутність інтеративного навчання та особливості його впровадження у навчальний процес. URL:https://library.udpu.edu.ua/library_files/psuh_pedagog_probl_silsk_shkolu/23/visnuk_14.pdf

29. Методичні рекомендації щодо розроблення концепції впровадження компетентнісного підходу до навчання у закладі професійної (професійно-технічної) освіти. URL: https://eu4skills.info/wp-content/uploads/2022/02/eu4skills_metodychni_reccom-17-02-2022_final-1.pdf

30. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, С.29. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/rekomendatsii-1648.pdf>

31. Наказ Міністерства освіти і науки України від 17 лютого 2021 р. « Про затвердження методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів професійної (професійно-технічної) освіти за компетентнісним підходом.URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/602/e6b/184/602e6b1842669336324186.pdf>

32. Наказ України від 30.05.2006, № 419 «Про затвердження Положення про організацію навчально-виробничого процесу у професійно-технічних навчальних закладах». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0711-06#Text>

33. Національний освітній глосарій: вища освіта . 2-е вид., перероб. і доп. /авт.-уклад. : В. Захарченко, С. Калашнікова, В. Луговий, А. Ставицький, Ю. Рашкевич, Ж. Таланова. К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014.С.100.

34. Національний освітньо-науковий глосарій. К.: ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018.С.524 с.

35. Нечіпор С. Компетентнісний підхід до підготовки кваліфікованих робітників швейного профілю. *Професійно-технічна освіта*. 2010. №4.С. 27-30.

36. Однорог Г. Розвиток ключових компетентностей майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю засобами інтерактивних технологій .Київ: ФОП Ямчинський О.В, 2021. С. 164.

37. Олефіренко Л., Білянська М. Застосування компетентнісного підходу у процесі підготовки майбутніх робітників швейного профілю. *Збірник матеріалів VI Міжнародної науково- практичної конференції текстильних та фешн технологій KyivTex&Fashion, м Київ, 19 жовтня 2022 р.* Київ: КНУТД, 2023.

38. Олійник Д., Білянська М., Застосування інтерактивних методів навчання у закладах професійно-технічної. *III Всеукраїнська конференція здобувачів вищої освіти і молодих учених «Інноватика в освіті, науці та бізнесі:виклики та можливості»*. Платформа 1. Інноватика в освіті, 2022. С.50-54.

39. Островерхова Н.Урок як соціально педагогічна система.*Освіта та розвиток обдарованої особистості*, 2014.№ 2.С.9-14

40. Параметричні методи порівняння двох вибірок. Лекція 8.Запорізький національний університет.[URL:https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/428555/mod_resource/content/1/%D0%9B%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%8F%208.pdf](https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/428555/mod_resource/content/1/%D0%9B%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%8F%208.pdf)

41. Перегуда О. Статистична обробка даних: навч. посіб. Електронне видання, 2022.С.103

[URL:https://www.mechmat.univ.kiev.ua/wpcontent/uploads/2022/02/navch_pos_per_ehuda.pdf](https://www.mechmat.univ.kiev.ua/wpcontent/uploads/2022/02/navch_pos_per_ehuda.pdf)

42. Поліщук Н. Методика традиційного уроку.
URL:<https://naurok.com.ua/metodika-tradiciynogo-uroku-170044.html>
43. Пометун О. Компетентісно орієнтована методика навчання історії в основній школі: методичний посібник. К. : ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. С.208.
44. Про освіту: Закон України, редакція від 02.07.2023.
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
45. Руденко Т. Підготовка майбутніх учителів гуманітарних дисциплін до застосування індивідуальних освітніх траєкторій діяльності учнів у навчально-виховному процесі. /автореф. дис. докт. пед. наук, спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Одеса, 2015. С.21.
46. Технологія виготовлення виробів різного асортименту: лабораторний практикум для студентів спеціальності «Технології легкої промисловості». Хмельницький: ХНУ, 2017. С. 128. URL:
<https://tksv.khmnu.edu.ua/metod/2017/tvvra.pdf>
47. Формування мовної особистості на різних вікових етапах : монографія Богуш А., Трифонова О., Кисельова О. та ін. Одеса: ПНЦ АПН України, 2008. С. 272.
48. Хоружа Л. Теоретичні аспекти впровадження компетентнісного підходу у вищу освіту.
URL: <http://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/horuzall.pdf>
49. С., Кулішов В. Дидактика професійної освіти: практикозорієнтований аспект: навчально-методичний посібник. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПНУ, 2021. С.212
50. Шевчук С. Інноваційний урок у професійній школі: навчально-методичний посібник. Біла Церква : БІНПО УМО НАПНУ, 2015. С. 110.
51. Шевчук С.С. Розвиток ключових компетентностей здобувачів освіти у позааудиторній навчальній діяльності ЗП(ПТ)О: спецкурс. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПНУ, 2020. С. 84

52. Яловський П., Безносюк О. Сутнісна характеристика понять «Компетенція», «Компетентність», «Професійна компетентність учителя музичного мистецтва». *Інноваційна педагогіка*. Київ, 2019. С.170-174.

53. OECD. Preparing our youth for an inclusive and sustainable world. The OECD PISA global competence framework. Paris, 2018. 33p. URL: <https://www.oecd.org/pisa/Handbook-PISA-2018-Global-Competence>.

ДОДАТОК А

План уроку контрольної групи

Тема уроку: Ознайомлення з технічними вимогами до розкрою корсетних виробів. Розкладка деталей корсетного виробу.

Годин на тему: 2

Мета уроку: Навчальна: ознайомити учнів з основними технічними вимогами до розкрою корсетних виробів (технічні вимоги до розкрою еластичних тканин; напрямок нитки основи).

Виховна: виховувати в учнів уважність, точність, самостійність

Розвиваюча: сприяти розвитку в учнів наочно-образного мислення, зорової пам'яті, спостережливості та точності

Методи проведення уроку: лекція, розповідь, пояснення, опитування, демонстрація, індивідуальна робота.

Матеріально-технічне оснащення уроку: пакет деталей бюстгальтера, прості олівці, міліметровка, опитувальник.

Міжпредметні зв'язки: матеріалознавство, технологія виготовлення одягу, конструювання одягу.

Використана література:

1. Березненко С. Основи технологій експериментального та підготовчо-розкрійного виробництва: навч. посіб. К.: КНУТД, 2017. С. 171.

2. Технологія виготовлення виробів різного асортименту: лабораторний практикум для студентів спеціальності «Технології легкої промисловості». Хмельницький: ХНУ, 2017. С. 128. URL: <https://tksv.khmnu.edu.ua/metod/2017/tvvra.pdf>

Хід уроку

1.Організаційна частина:

1. Рапорт чергового про присутність учнів.
2. Перевірка підготовленості учнів до заняття.
- 3.Визначення мети уроку.

Мета уроку: Ознайомитись із технічними вимогами до розкрою корсетних виробів та здійснити розкладку деталей корсетного виробу.

2.Актуалізація опорних знань:

Усне опитування

- Які бувають види корсетних виробів?
- Які є способи настилу?
- Які є способи розкрою матеріалів?

3.Викладення нового матеріалу:

- Ознайомлення з основними технічними вимогами до розкрою корсетних виробів за допомогою розповіді та демонстрації.

Технічні умови (вимоги) на розкладку лекал – це правила, дотримання яких закладає основи високого рівня якості готового одягу та економічного витрачання матеріалів.

Вимоги до вибору матеріалу

- 1) Тканини, з яких виготовляють корсетні вироби, повинні бути досить міцними на розрив, пружними, мати невелику розтяжність.
- 2) Необхідно, щоб поверхня тканин була гладкою, так як при різних рухах, поворотах відбувається тертя корсетних виробів з іншими виробами.
- 3) Корсетні тканини не повинні бути твердими.
- 4) Для нормального функціонування шкіри корсетні тканини повинні мати хорошу паро- і водопроникність.

Корсетні вироби зазвичай виготовляють із корсетних тканин та еластичних матеріалів. Корсетними тканинами вважають атлас, дамаст, дамас та інші. Характеристикою цих тканин є: міцність, гладка поверхня, підвищена сипучість, значна усадка, але за рахунок великого ступеню міцності, корсетні вироби із таких тканин ускладнюють експлуатацію.

Трикотажні тканини мають перелік своїх особливостей: вони м'які, еластичні і не утруднюють рух людини, навіть при щільному обляганні тіла.

Вони добре драпіруються і володіють високими гігієнічними властивостями - велика повітропроникність і гігроскопічність.

Також використовується для пошиття корсетних виробів бавовняні матеріали: ситець, бавовна, сатин та інші. Але найбільш використовуваними є еластичні трикотажні матеріали. Технічні вимоги до розкрою корсетних виробів на пряму залежить від виду матеріалу, який використовується при виготовленні. Тому розберемо технічні вимоги до розкроювання деталей корсетного виробу на таких матеріалах.

Технічні вимоги до розкроювання виробів із еластичних трикотажних матеріалів.

1. Підготовка до розкрою. Необхідно продекатерувати матеріал гарячою праскою з парою. Адже полотно, виконане з натуральних бавовняних волокон дає значну усадку.

2. Трикотаж може розтягуватися в різних напрямках, тому важливо визначити напрям розтягу перед розкроєм. Напрямок розтягу повинен бути паралельним основному напрямку деталей виробу .

3. Якщо матеріал має слизьку поверхню, то деталі краще приколювати негострими шпильками, приклеювати шматочками малярного скотча. Або його розкладають в один шар на будь-якому матеріалі.

4. При розкрої на трикотажному полотні враховуйте розтяжку матеріалу. Зазвичай, рекомендується використовувати розкрій з невеликим запасом тканини, оскільки трикотаж може розтягуватися під час зносу або пошиття.

5. Деталі викрійки треба розташовувати в одному напрямку.

6. Розмір відходів по довжині настилу складає до 1,2 % для трикотажних полотен.

7. Глибина надсікань для трикотажних матеріалів – 3 мм.

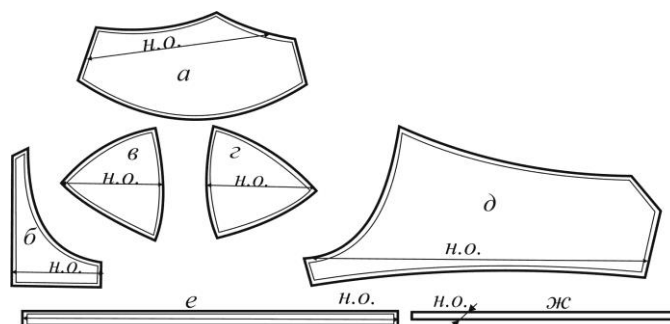
Під час розкладки варто дотримуватись технічних умов. Технічні умови (вимоги) на розкладку лекал – це правила, дотримання яких закладає основи високого рівня якості готового одягу та економічного витрачання матеріалів. Вони полягають у наступному:

1. Величина допустимих відхилень від нитки основи є $\pm 0,5 \dots 2,0\%$.
2. Відхилення від лекал не повинні перевищувати $\pm 0,25 \dots 0,40$ см. У відповідальних зрізах деталей, викроєних з основної та підкладкової тканин (зрізи чашок та отворів для них, бічні зрізи поясів), відхилення від лекал не повинні перевищувати $\pm 0,10 \dots 0,15$ см. У менш відповідальних зрізах деталей, викроєних з основної та підкладкової тканин (верхні та бічні зрізи бюстгальтера та пояса, а також у деталях прокладки), відхилення від лекал не повинні перевищувати $\pm 0,15 \dots 0,20$ см.
3. Розкладка лекал здійснюється відповідно напрямку нитки основи або з відхиленням від них, але не більшим, ніж це припустимо для кожної деталі;
4. Розкладку лекал потрібно виконувати найбільш економічним способом з найменшим показником міжлекальних відходів.
5. Міжлекальні відходи – це небажані проміжки між лекалами розкладки, що не входять у корисну площу розкладки. Скорочення міжлекальних відходів доможе зменшити витрати на матеріал, а отже і вартість на одиницю.
6. Обкрейдування лекал виконують тонко загостреною крейдою або простим олівцем, дотримуючись наступних умов:
 - товщина ліній обкрейдування повинна бути не більшою 0,1 см;
 - внутрішня сторона ліній обкрейдування повинна співпадати з контуром лекал;

Між деталями виробів в розкладках також передбачаються припуски. Основними припусками для розкрою корсетних виробів є 0,5-0,7 см. При розміщенні групи дрібних деталей, розташованих по довжині і ширині настилу, дається припуск 1 см, а при кількості деталей менше трьох - припуск, що дорівнює 0,5 см.

Згідно принципу розкроювання, спочатку необхідно розкласти великі деталі, менші деталі укладають між великими. Розміщення полягає в розміщенні великих та середніх деталей, щоб утворились виїмки для дрібних деталей.

Основні деталі виробу:

а – верхня деталь чашки; **б** – передня деталь пояса (ластовиця); **в** – передня нижня деталь чашки; **г** – бічна нижня деталь чашки; **д** – пояс (бічна деталь бюстгальтера); **е** – бретель; **ж** – смужка для обшивання

4. Практична робота:

- Демонстрація виконання розкладки на прикладі корсетного виробу бюстгальтера.

-Виконання учнем розкладки корсетного виробу на міліметровому папері.

Здійснено розкладку на міліметровому папері одного із виду корсетних виробів – бюстгальтера.

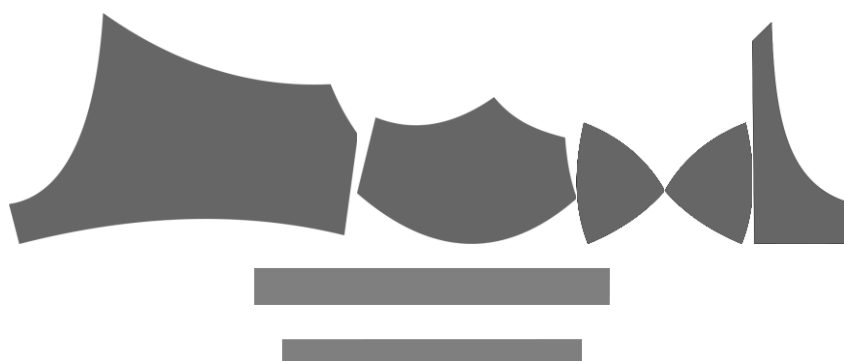

Рис.2.13. Деталі бюстгальтера

5.Закріплення нового матеріалу:

- Закріплення пройденого матеріалу за допомогою письмового опитування.

1.Із яких зазвичай тканин виготовляється корсетні вироби?

- А) синтетичних тканин;
- Б) трикотажних тканин;
- В) шовкових тканин.

2.Які є вимоги до тканин при виборі матеріалу для корсетних виробів?

- А) Міцність, легкість, паро- та водонепроникність;
- Б) Еластичність, твердість, гігроскопічність;
- В) Стійкість до усадки, зносостійкість, сипучість

3. Яка стандартна величина припусків при розкроюванні виробу?

- А) 0,5 - 0,7 см;
- б) 1 см;
- В) 1,0-1,5 см

4. Під час розкладки деталей корсетних виробів із однотонного трикотажу застосовується:

- А) розклад деталей в будь якому напрямку;
- Б) розміщення деталей співставляючи тканинний візерунок;
- В) розкрій деталей за одним напрямком.

5.Визначіть зайву відповідь

Які основні технічні параметри враховуються при розкрої корсетних виробів?

- А) Напрямок розміщення деталей відповідно до нитки основи;
- Б) Величина допустимих відхилень від нитки основи;
- В) Властивості обраних матеріалів для пошиття виробу;
- Г) Кількість деталей виробу;
- Д) Величина припусків;

6. Розв'яжіть ситуаційну задачу.

Під час виготовлення корсету ви зіткнулись з проблемою, потрібних матеріалів не вистачає для розкрою деталей навіть при економній розкладці, через велику кількість дефектів. Необхідно знайти способи вирішення ситуації, опишіть ваші можливі дії. (ніяких умов та обмежень немає, крім технічних вимог розкладки та розкрою)

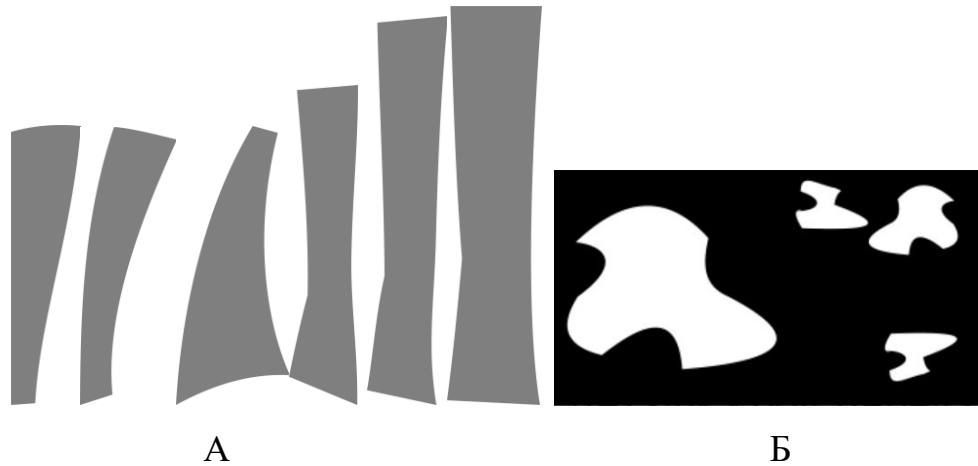

Рис.2.14 Деталі для ситуативної задачі (А - деталі корсету; Б - папір з дефектом)

7. Дайте розгорнуту відповідь

Вкажіть, що ви запам'ятали після уроку?

8. Дайте розгорнуту відповідь

З якими складнощами Ви зіткнулись під час практичної роботи? 9.

9. Дайте розгорнуту відповідь.

На вашу думку, чи присутні в вашій роботі помилки. Якщо так, то які?»

10. Дайте розгорнуту відповідь.

Як ви могли оцінити свою роботу на уроці? Оцініть від 1 до 5.

6. Поточний інструктаж

Цільові обходи:

1-й обхід: перевірка правильності організації робочого місця

2-й обхід: перевірка записування конспекту;

3-й обхід: індивідуальне інструктування учнів(роз'яснення способу розміщення лекала)

7. Заключний інструктаж:

7.1. Підведення підсумків:

- аналіз проведеної роботи;
- виявлення найкращих за орієнтуванням у темі;
- виставлення оцінок;

7.2. Видача домашнього завдання:

- повторити вивчене;
- виконати самостійну роботу: здійснити розкладку деталей корсетного виробу – напівграція.

ДОДАТОК Б

Опитувальник для учнів для перевірки рівня сформованості фахових компетентностей

Питання	Відповідь
<p>1. Із яких зазвичай тканин виготовляється корсетні вироби?</p> <p>А) синтетичних тканин; Б) трикотажних тканин; В) шовкових тканин.</p>	
<p>2. Які є вимоги до тканин при виборі матеріалу для корсетних виробів?</p> <p>А) Міцність, легкість, паро- та водонепроникність; Б) Еластичність, твердість, гігроскопічність; В) Стійкість до усадки, зносостійкість, сипучість</p>	
<p>3. Яка стандартна величина припусків при розкроюванні виробу?</p> <p>А) 0,5-0,7 см; б) 1 см; В) 1,0-1,5 см</p>	
<p>4. Під час розкладки деталей корсетних виробів із однотонного трикотажу застосовується:</p> <p>А) розклад деталей в будь якому напрямку; Б) розміщення деталей співставляючи тканинний візерунок; В) розкрій деталей за одним напрямком.</p>	
<p>5. <i>Визначіть зайву відповідь</i></p> <p>Які основні технічні параметри враховуються при розкрої корсетних</p>	

<p>виробів?</p> <p>А) Напряом розміщення деталей відповідно до нитки основи;</p> <p>Б) Величина допустимих відхилень від нитки основи;</p> <p>В) Властивості обраних матеріалів для пошиття виробу;</p> <p>Г) Кількість деталей виробу;</p> <p>Д) Величина припусків;</p>	
<p>6. <i>Розв'яжіть ситуаційну задачу.</i></p> <p>Під час виготовлення корсету ви зіткнулись з проблемою, потрібних матеріалів не вистачає для розкрою деталей навіть при економній розкладці, через велику кількість дефектів. Необхідно знайти способи вирішення ситуації, опишіть ваші можливі дії. (ніяких умов та обмежень немає, крім технічних вимог розкладки та розкрою)</p>	
<p>7. <i>Дайте розгорнуту відповідь</i></p> <p>Вкажіть, що ви запам'ятали після уроку?</p>	
<p>8. <i>Дайте розгорнуту відповідь</i></p> <p>З якими складнощами Ви зіткнулись під час практичної роботи?</p>	
<p>9. <i>Дайте розгорнуту відповідь</i></p> <p>На вашу думку, чи присутні в вашій роботі помилки. Якщо так, то які?</p>	
<p>10. <i>Дайте розгорнуту відповідь</i></p> <p>Як ви могли оцінити свою роботу на уроці? Оцініть від 1 до 5</p>	

ДОДАТОК В

План уроку з предмета «Моделювання і художнє оформлення одягу»

Тема уроку: Прийоми технічного моделювання. Моделювання кокеток, рельєфів.

Годин на тему: 2

Мета уроку: Навчальна: Ознайомити учнів з прийомами технічного моделювання, навчитись моделювати кокетки та рельєфи.

Виховна: Виховувати в учнів точність, зосередженість, самостійність, акуратність.

Розвиваюча: Сприяти розвитку в учнів наочно-образного мислення, творчого прояву, зорової пам'яті, спостережливості та точності.

Методи проведення уроку: розповідь, пояснення, опитування, демонстрація, індивідуальна робота.

Міжпредметні зв'язки: конструювання одягу.

Матеріально-технічне оснащення уроку: кольоровий папір,ножниці, клей, інструкційні картки моделювань кокеток та рельєфів, шаблони плечового виробу, презентація, підготовлені відеоролики.

Використана література:

1. Черепанова А. Конспект уроків з моделювання одягу.
URL:<https://cpto1.if.ua/images/konspekt-z-modelyuvannya-odyahu>.

Хід уроку

1.Організаційна частина:

1. Рапорт чергового про присутність учнів.
2. Перевірка підготовленості учнів до заняття.
- 3.Визначення мети уроку та формування мотивації разом із учнями.

Мета: ознайомлення із прийомами моделювання, навчитись моделювати кокетки та рельєфи.

Мотивація: розрізняти прийоми моделювання та володіти навичками моделювання кокеток та рельєфів.

2.Актуалізація опорних знань:

Усне опитування

- Скільки є законів композицій?
- Назвіть види силуету в одязі існує?
- Які лінії беруть участь в утворенні силуету?

3.Викладення нового матеріалу:

- Ознайомлення з прийомами технічного моделювання, навчитись моделювати кокетки та рельєфи за допомогою розповіді, демонстрації презентації, відео та здійснення групової роботи.

Технічне моделювання - це процес розробки нових фасонів одягу за рисунками або ілюстраціями моделей.

Для технічного моделювання необхідна базисна сітка виробу, щоб нанести на ній фасонні лінії моделювання. Для проведення технічного моделювання застосовуються такі прийоми:

1.Перенесення нагрудної виточки

Показ слайду №1

Показ відеоролику (Перенесення виточок

<https://www.youtube.com/watch?v=jS3SIsA7b0c>)

(Перший метод - від 1:50 хв до 3:00; другий метод від 5:36 до 6:46; третій метод від 8:37 до 9:40; четвертий метод від 11:44 до 13:20)

2. Паралельне розширення – намічують лінію розрізу, розрізають лекало та розсувають частини при викладенні на тканину для збільшення ширини деталі.

Показ слайду № 2

3. Конічне розширення – різниця від паралельному це те, що розсувають лінії в одному напрямку по одному краю.

Показ слайду №3

Паралельно-конічне розширення – розсування частин лекала на різні величини по верхньому та нижньому зрізах.

Показ слайду №4

Саме виточки є похідною для створення складок, зборок, заціпів, рельєфів. Розглянемо моделювання кокеток.

Кокетка - це відрізний декоративно-конструктивний елемент одягу, розміщений у верхній частині сукні, спідниці, штанів тощо. Лінії кокетки бувають різних форм згідно моделі: прямі, фігурні, овальні.

Перегляд відео «Моделювання кокеток»

(<https://www.youtube.com/watch?v=guJB50grMac>)

Показ слайду №5

Рельєфи також бувають різної форми: вертикальними, фігурними, розрізними і нерозрізними. Лінія рельєфу розділяє викрійку основи на окремі частини, тим самим замінюючи виточки. Вона з'єднує нагрудні й плечові виточки з талієвими.

Показ слайду №6

Показ відео (перенесення виточки в рельєф www.youtube.com/watch?v=mlK88dhd1Tc)

4. Практична робота:

- Демонстрація викладачем способів моделювання кокеток та рельєфів. виконання розкладки на прикладі корсетного виробу бюстгальтера.
- Проведення групової роботи.

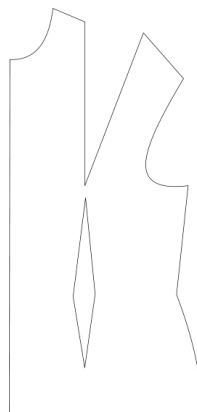

Рис.1.Трафарет плечового виробу

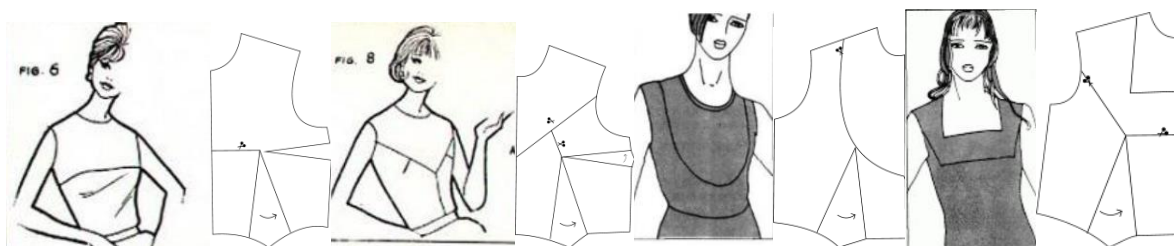

Рис.2. Інструкційна картка моделювання кокеток

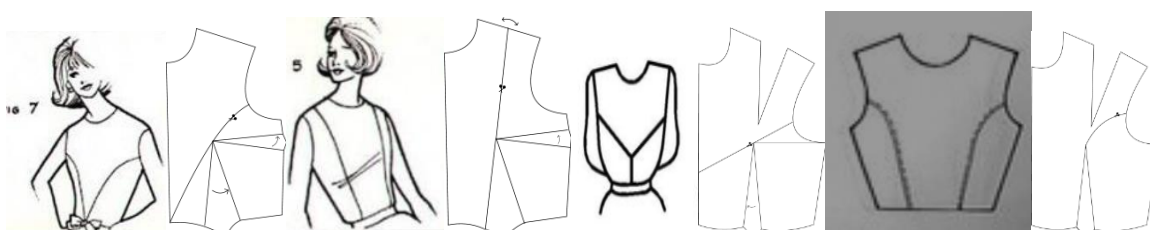

Рис.3.Інструкційна картка моделювання рельєфів

Зараз я розбиваю вас на пари для проведення практичної частини. Кожному в парі я дам схеми з моделюванням кокеток або рельєфів,кожному різне. Задача того, кому дістались кокетки пояснити моделювання партнеру та допомогти змоделювати не показуючи схему.По завершенні ви буде відповідати за роботу свого колеги.

5.Закріплення нового матеріалу:

- Закріплення пройденого матеріалу за допомогою усного опитування.

- 1.Які бувають прийоми моделювання ?
2. Поясніть відмінність паралельного від канонічного розширенням.
3. Назвіть які бувають форми кокеток
- 4.Поясніть прийом канонічного паралельно – проектування.

6.Поточний інструктаж

Цільові обходи:

- 1-й обхід: перевірка правильності організації робочого місця
- 2-й обхід: перевірка моделювання ;
- 3-й обхід: індивідуальне інструктування учнів (роз'яснення конструктивних ліній моделювання, способу моделювання)

7. Заключний інструктаж:

7.1. Підведення підсумків:

- аналіз проведеної роботи;
- виявлення найкращих за орієнтуванням у темі;
- виставлення оцінок.

7.2. Видача домашнього завдання:

- повторити вивчене;
- виконати моделювання кокеток чи рельєфів, залежно від того що було зроблено під час уроку. Хто моделював кокетки - то моделює рельєфи і навпаки.

ДОДАТОК Г

План уроку з предмета «Конструювання одягу»

Тема уроку: Конструювання бюстгальтера .

Годин на тему:2

Мета уроку: Навчальна: Ознайомити учнів з необхідними вимірами, навчити їх знімати, навчитись конструювати бюстгальтер.

Виховна: Виховувати в учнів уважність та точність.

Розвиваюча: Сприяти розвитку в учнів наочно-образного мислення, зорової пам'яті та точності.

Методи проведення уроку: розповідь, пояснення, опитування, демонстрація, індивідуальна робота.

Міжпредметні зв'язки: матеріалознавство, технологія виготовлення одягу.

Матеріально-технічне оснащення уроку: відеоролик, сантиметрова стрічка, лінійка, моделі для зняття мірок, інструкційна картка зняття мірок.

Використана література:

1. Макарчук О. Навчальний посібник «Конструювання корсетних виробів». Луцьк:2018.С.34

Хід уроку

1.Організаційна частина:

1. Рапорт чергового про присутність учнів.
2. Перевірка підготовленості учнів до заняття.
- 3.Визначення мети уроку та формування мотивації разом із учнями.

Мета – навчитись знімати мірки та будувати кресленик бюстгальтера.

Мотивація – навчитись враховувати індивідуальні показники фігури у кресленику, закріпити вміння зняття мірок та навчитись будувати бюстгальтер.

2.Актуалізація опорних знань:

Усне опитування

- Назвіть класифікацію корсетних виробів за призначенням?
- Які є групи корсетних виробів ?
- Опишіть, що таке грація?

3. Викладення нового матеріалу:

- Ознайомлення з необхідними вимірами для конструювання бюстгальтера.
- Групове завдання для навчання знімати мірки для корсетного виробу.

Як відомо до *бюстгальтерної* групи корсетних виробів належать:

- бюстгальтер (А);
- напівграція (Б);
- бюстгальтер – комбінація (В)

Рис.2. А-бюстгальтер; Б-напівграція; В-комбінація

Сьогодні ми розглянемо детальніше виріб бюстгальтер. Він має безліч різновидів. Найпоширеніші є:

Класичний бюстгальтер – повний закритий бюстгальтер, призначений для формування та підтримання грудей, з закритою чашкою.

Балонет— це бюстгальтер з широким відкритим декольте і розставленими бретелями.

Корбей— це відкритий бюстгальтер, але з вужчим декольте ніж у балонету.

Бра сьєр – це відкритий бюстгальтер з формою, що подібна до прямокутника.

Пуш-ап – це бюстгальтер на кісточках з чашками, які надають додатковий об’єм молочним залозам за рахунок поролону, силікону.

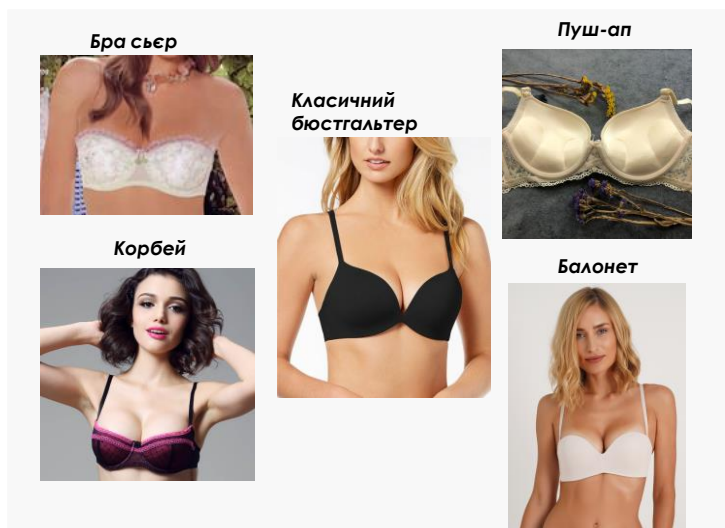
Стреплес бра – це бюстгальтер зі знімними бретелями, який підходить для дівчат і жінок з невеликими грудьми.

Вондербра – це тип бюстгальтера з чашечками на поролонових або силіконових прокладках у нижній і боковій частинах.

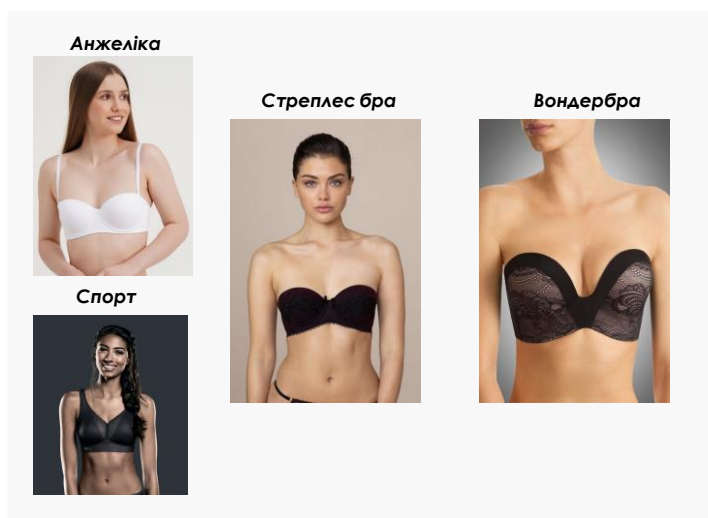
Анжеліка — нею може стати і корбей, і балонет, і бра сьєр при умови, що бретельки будуть відстьобуватися і, відповідно, починаються в максимально крайніх бокових точках чашок. Такий бюстгальтер підтримує груди знизу.

Спорт – модель бюстгальтера з хрестом на спинці та застібкою спереду.

Показ слайду №1

Показ слайду № 2

Показ відео «Як зняти мірки. Мірки для пошиття бюстгальтера»

(з 1:20 хвилини)(<https://www.youtube.com/watch?v=AEgZtaVwq-Y>)

Таблиця 1

Основні дані для побудови:

Сш	Шс	Дтп
Ст2	Дтс	Впкп
Ст	Впр	Рв
Сс	Впкс	Шп
Шг2	Вб	Дввідт=20-25
Цг	Вг	Прибавки

Основні розміри чашки:

Чашка А – різниця 12...14 см

Чашка В – різниця 14...16 см

Чашка С – різниця 16...18 см

Чашка D – різниця 18...20 см

Чашка Е – різниця 20...22 см

4. Практична робота:

Зараз я запрошую дівчат із іншої групи для зняття мірок. Ви повинні вивчити особливості фігури дівчат та правильно зняти мірки.

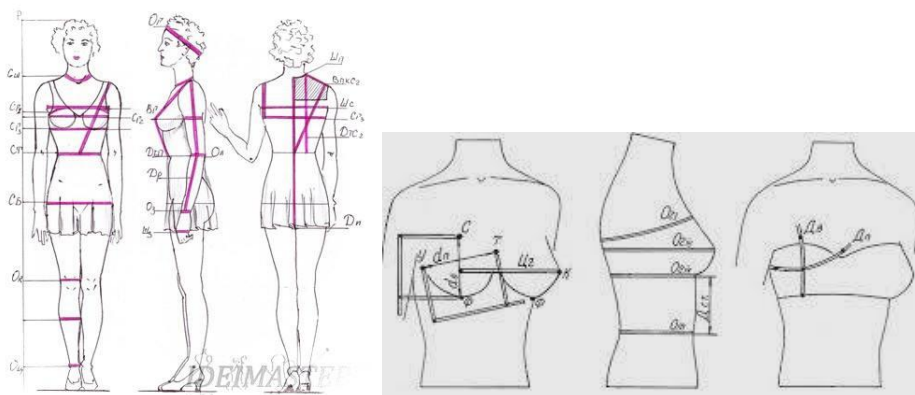

Рис.1.Інструкційна картка зняття мірок

Після того як завершити необхідно самостійно почати будувати за послідовністю кресленик. Будуть виникати питання, звертайтеся. Я паралельно разом з вами буду будувати кресленик на дошці.

По завершенні роботи передайте свої побудови своїм колегам, ви маєте здійснити перевірку роботи згідно послідовності. Якщо знайдено помилку, то ви її запишете на листочку і віддаєте мені.

Таблиця 2

Послідовність побудови кресленика бюстгальтера

Напрямок від точки до точки	Зміст розрахунків конструктивних ліній	Напрямок ліній
1	2	3
Побудова базисної основи пілочки		
АТ	Дтп	↓
АГ	Вг	↓
ТС	Сг2	↓
ГГ2	Шг2	→
ГЦ	Цг	→
Г4Г3	Шс	
АА1	1/3 Сш+Пшг	→

Продовження таблиці 2

1	2	3
AA2	Шг+1	↓
A1П	Шп	Розміщення плечової виточки пілочки
Г1П	Впкп	
A1A3	4 см	→
A3A4	Рв	→
	A3Г1=Г1А4	
A4П2	A3П1=Шп-4	Дослідження плечової точки пілочки при відкритій нагрудній виточці
Г1П2	Г1П1=Впкп	
Г21Г5	Г21Г31/2	
T5T51	1-2 см	←
Побудова базисної сітки спинки		
T4T5	Дтс	↑
A5A6	1/3Сш+Пвр	←
A6A7	Вр=1/3Шр+Пвр	
A7П4	Шп	Крайня точка плеча спинки
T4П4	Впкс	
T5T52	1-2 см	
Напря́м від точки до точки	Зміст розрахунків конструктивних ліній	Напря́мок ліній
Побудова базисної основи пілочки		
АТ	Дтп	↓
АГ	Вг	↓
ТС	Сг2	↓
ГГ2	Шг2	→
ГЦ	Цг	→
Г4Г3	Шс	
AA1	1/3 Сш+Пшг	→

Продовження таблиці 2

1	2	3
AA2	Шг+1	↓
A1П	Шп	Розміщення плечової виточки пілочки
Г1П	Впкп	
A1A3	4 см	→
A3A4	Рв	→
1	2	3
	A3Г1=Г1А4	
A4П2	A3П1=Шп-4	Дослідження плечової точки пілочки при відкритій нагрудній виточці
Г1П2	Г1П1=Впкп	
Г21Г5	Г21Г31/2	
T5T51	1-2 см	←
Побудова базисної сітки спинки		
T4T5	Дтс	↑
A5A6	1/3Сш+Пвр	←
A6A7	Вр=1/3Шр+Пвр	
A7П4	Шп	Крайня точка плеча спинки
T4П4	Впкс	
T5T52	1-2 см	
Побудова базової основи бюстгальтера		
ЦО1	1/5Сг-1	↓
O11O12	1/10Сг	↔
O1O2	1 см	↓
ГГ1	1 см	→
Г1Г11	Г1Г12	↕
ЦО3	ЦО3=ЦО31=1/5Сг-1	↑
O31O32	1,5 см	→
A4П3		→

1	2	3
Г5Г51	1-2 см	→
О41О42	3-4 см	↓
О41О6	8-9 см	←
А7П4	5,5 см	←

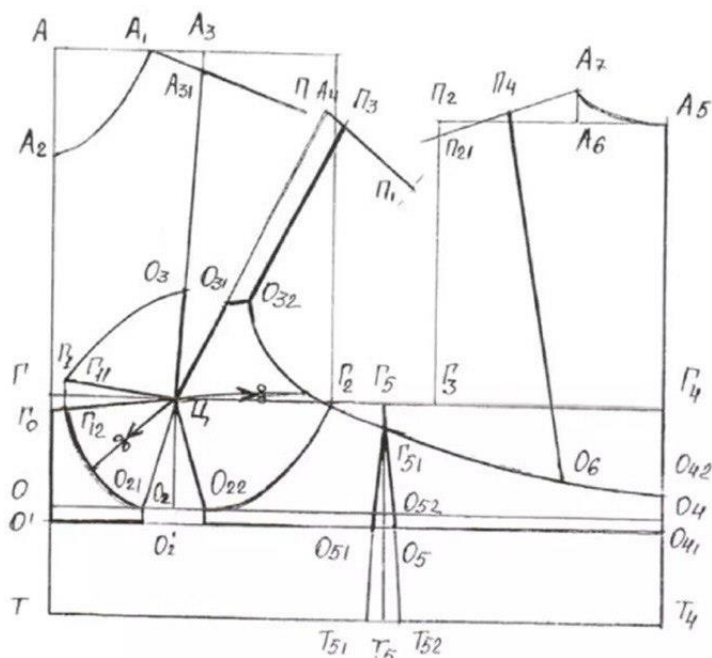

Рис 2.Кресленник бюстгальтера

5.Закріплення нового матеріалу:

- Закріплення пройденого матеріалу за допомогою усного опитування.

1. Чим відрізняються корбей і балонет?
2. Що належить до бюстгальтерної групи?
3. Який напіобхват грудей використовується для побудови бюстгальтера?
- 4.Охарактеризуйте вид бюстгальтера анжеліка

6.Поточний інструктаж

Цільові обходи:

- 1-й обхід: перевірка записування конспекту
- 2-й обхід:перевірка правильності зняття мірок;

3-й обхід: індивідуальне інструктування учнів (роз'яснення незрозумілих етапів побудови)

7. Заключний інструктаж:

7.1. Підведення підсумків:

- аналіз проведеної роботи;
- оцінювання здійснених побудов в зошиті;
- виставлення оцінок.

7.2. Видача домашнього завдання:

- повторити вивчене;

ДОДАТОК Д

План уроку з предмета «Конструювання одягу»

Тема уроку: Побудова креслень пілочки бюстгальтера-комбінації .

Годин на тему:2

Мета уроку: Навчальна: Ознайомити учнів з необхідними вимірами, навчитись конструювати бюстгальтер-комбінацію.

Виховна: Виховувати в учнів уважність, точність, відповідальність.

Розвиваюча: Сприяти розвитку в учнів наочно-образного мислення, зорової пам'яті, точності, уважності, самостійності та вміння працювати у команді.

Методи проведення уроку: розповідь, пояснення, опитування, демонстрація, індивідуальна робота.

Міжпредметні зв'язки: технологія виготовлення одягу.

Матеріально-технічне оснащення уроку: сантиметрова стрічка, лінійка, моделі для зняття мірок, інструкційна картка зняття мірок, послідовність побудови кресленика, дошка, крейда.

Використана література:

1. Макарчук О. Навчальний посібник «Конструювання корсетних виробів». Луцьк:2018.С.34

Хід уроку

1.Організаційна частина:

1. Рапорт чергового про присутність учнів.
2. Перевірка підготовленості учнів до заняття.
- 3.Визначення мети уроку та формування мотивації разом із учнями.

Мета уроку – навчитись знімати мірки та будувати кресленик бюстгальтера-комбінації .

Мотивація – навчитись враховувати індивідуальні показники фігури у кресленику, закріпити вміння зняття мірок та навчитись будувати бюстгальтер-комбінації.

2.Актуалізація опорних знань:

Усне опитування

- Назвіть різновиди бюстгальтерів, які ви запам'ятали?
- Опишіть, що таке вондербра?
- Що належить до бюстгальтерної групи?

3.Викладення нового матеріалу:

- Ознайомлення з необхідними вимірами для конструювання бюстгальтера.

Бюстгальтер-комбінація – представляє собою поєднання двох типів корсетного виробу:комбінації і бюстгальтера.

Є такі основні виміри для побудови:

Таблиця 1

Основні дані для побудови

Сш	Шс	Дтп
Сг2	Дтс	Впкп
Ст	Впр	Рв
Сс	Впкс	Шп
Шг2	Вб	Дввідт=20-25
Цг	Вг	Прибавки

Основні розміри чашки:

Чашка А – різниця 12...14 см

Чашка В – різниця 14...16 см

Чашка С – різниця 16...18 см

Чашка D – різниця 18...20 см

Чашка Е – різниця 20...22 см

4. Практична робота:

- Зняття мірок з моделей та запровадження командної роботи для побудови бюстгальтера-комбінації на дошці.

Зараз я запрошую моделей до класу, з яких ви повинні зняти мірки для побудови. Які знімати мірки я зараз продемонструю на моделі.

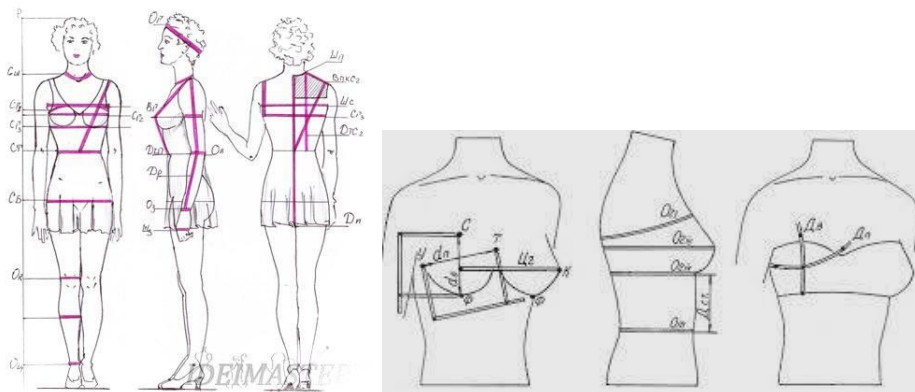

Рис.1.Інструкційна картка зняття мірок

Далі ми зараз групу ділимо на дві частини. Кожна з вас буде будувати бюстгальтер-комбінацію на дошці. Ваша задача в команді визначитись із керуючим та поділити процеси побудови на кожного члена команди. Керучий також бере участь у побудові, але додатковим обов'язком буде, виправляти та вказувати на наявні помилки, представляє вчителю побудову керуючий.

Якщо в процесі побудови буде допущена помилка, яка не виправиться, знімається бал. Якщо керуючий це помітить та вкаже на помилку, то бал залишається.

Командою переможців вважається, хто швидше і правильно побудує кресленик. Пам'ятайте ви є командою, вмійте домовлятись.

Оцінювання здійснюється не тільки по швидкості побудови та правильності, а ще й за роботу в команді (відсутність сварок, злагоджена робота, поділ обов'язків)

Послідовність побудови пілочки бюстгальтера-комбінації

Напрямок від точки до точки	Зміст розрахунків конструктивних ліній	Напрямок
1	2	3
АТ	Дтп	↓
АГ	Вг	↓
ТС	18 см	↓
ГГ4	Сг2+Пг	→
ГГ2	Шг2	→
ГЦ	Цг	→
Г4Г3	Шс	
АА1	1/3 Сш+Пшг	→
АА2	Шг+1	↓
А1П	Шп	
Г1П	Впкп	
А1А3	4 см	→
А3А4	Рв	→
	А3Г1=Г1А4	
А4П2	А3П1=Шп-4	
Г1П2	Г1П1=Впкп	→
Г2Г5	Г2Г3/2	→
Т5Т51	1-2 см	←
С5 С51	С5С52=1/2(Сс-Сс4)	→
Г1Г6	1/5Сг-1	↓
Г6Г62	1/10Сг	
ГГ1	1 см	↑
Г1Г11	Г1Г12	↕
Г1Г11	1/5Сг-1	↑
Г1Г71		

1	2	3
Г4Г41	2-4 см	↓
Г4В2	1/2 Г4Г3	←
Т6Т61	Т6Т62=1,5 см	↔
Т6В3	13-14 см	↓
А4А41	2 см	→
А7А71	6 см	←

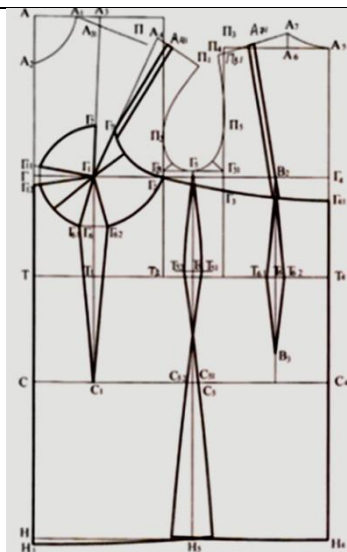

Рис. 2. Кресленик бюстгальтера-комбінації

5. Закріплення нового матеріалу:

- Закріплення пройденого матеріалу за допомогою мозкового штурму.
- Які мірки використовуються для побудови бюстгальтера-комбінації?
- Опишіть особливості бюстгальтера-комбінації
- Назвіть сталі величини вимірів для побудови кресленика
- Як знімаються мірки Сг2, Шг2, Цг, Вг?

6. Поточний інструктаж

Цільові обходи:

- 1-й обхід: спостереження та індивідуальне інструктування учнів (спостереження за процесом зняття мірок учнями та інструктування кожного)
- 2-й обхід: спостереження та групове інструктування учнів (спостереження за побудовою команди учнів)

7. Заклучний інструктаж:

7.1. Підведення підсумків:

- аналіз проведеної роботи;
- оцінювання здійсненої побудови на дошці та спостереження за активністю кожного;
- виставлення оцінок.

7.2. Видача домашнього завдання:

- повторити вивчене;

УДК 377

ЛЮДМИЛА ОЛЕФІРЕНКО, МАРІЯ БІЛЯНСЬКА

Київський національний університет технологій та дизайну, Україна

ЗАСТОСУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСНОГО ПІДХОДУ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ РОБІТНИКІВ ШВЕЙНОГО ПРОФІЛЮ

***Мета.** На основі аналізу державних освітніх стандартів з підготовки кваліфікованих робітників за професіями кравець і закрійник виокремити фахові компетентності; визначити особливості застосування компетентнісного підходу у процесі підготовки робітників швейного профілю.*

***Ключові слова:** фахові компетентності, компетентнісний підхід, швейна індустрія, підготовка робітників.*

***Постановка завдання.** Формування фахових компетентностей є одним із завдань підготовки робітників для будь-якої галузі, і швейної зокрема. Відповідно компетентнісний підхід є підґрунтям такої підготовки та застосовується у процесі розробки освітніх стандартів. Для вивчення цього підходу ми поставили завдання дослідити його особливості у процесі формування фахових компетентностей майбутніх робітників швейної індустрії.*

Дослідженням підходів до формування фахових компетентностей робітників швейної профілю займаються В. Білик, Н. Божко, О. Дубницька, С. Нечіпор та ін.

Українська освітянка Світлана Нечіпор, вивчаючи професійну підготовку кваліфікованих робітників швейного профілю, зазначає що «компетентність – це здатність особистості до виконання професійних сформовані знання, вміння, навички, досвід діяльності» [4, с.27].

Методи досліджень. теоретичні (аналіз та узагальнення літератури з проблеми дослідження, формулювання висновків, узагальнення).

Результати досліджень. Професійні вимоги та компетентності фахівця відображені у державних освітніх стандартах. У процесі дослідження нами проаналізовано державні освітні стандарти з підготовки кваліфікованих робітників за професіями кравець і закрійник[2;3].

Результатом аналізу стало також узагальнення основних фахових компетентностей цих спеціальностей. До фахових компетентностей майбутнього робітника швейної індустрії відносять: знання швейного обладнання та роботи з ним; конструювання, розкрій та пошиття швейних виробів будь-якої складності та асортименту з виконанням примірок, здійснення його ремонту; здатність працювати із різними матеріалами; технічний контроль якості та самоконтроль під час процесу роботи.

Процес підготовки робітника у закладах професійної (професійно-технічної) освіти передбачає використання певних засобів та підходів до формування фахових компетентностей, зокрема діяльнісного, системного, особистісно-орієнтованого. На основі аналізу науково-методичної літератури виокремлено особливості застосування компетентнісного підходу[1;4]:

1) орієнтація на практичні здібності – перетворення теоретичних знань у практичні уміння та навички;

2) розвиток особистісних та професійних якостей, таких як: підвищення рівня комунікації з людьми, вміння працювати у групі, самоконтроль, відповідальність;

3) підвищення самоорганізованості та самостійності, що передбачає формування зацікавленості до освітнього процесу та до активної участі в ньому;

4) пріоритетність дії, оскільки практична дія в підході буде завжди брати верховенство над теорією.

Висновок. Отже, аналіз науково-методичної літератури щодо реалізації компетентнісного підходу у підготовці робітників дозволив виділити його особливості та узагальнити напрацювання науковців.

VII International Scientific-Practical Conference

19 October 2023

Kyiv, Ukraine

-
1. Бібік Н. Переваги і ризики запровадження компетентнісного підходу в шкільній освіті. *Український педагогічний журнал*. 2015. № 1. С. 47-57.
 2. Державний стандарт професійно-технічної освіти. Професія: Закрійник. 2016. С. 60. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/pto/standarty/2016apr.doc>
 3. Державний освітній стандарт, професія: Кравець. 2023. С. 37. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/pto/standarty/2023/01/27/Standart-profosv.Kravets.81-27.01.2023.pdf>
 4. Нечіпор С. Компетентнісний підхід до підготовки кваліфікованих робітників швейного профілю. *Професійно-технічна освіта*. 2010. №4. С. 27-30.